

Leto XX. Stev. 290
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC
UREJA UREDNIŠKI ODBOR
List izhaja vsak dan razen
petka. // Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA

„LJUDSKA PRAVICA“
USTANOVLJENA 8. OKTOBRA
1934 * MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 4-DNEVNIK IN
TEDNIK. OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL 1951 KOT DNEV-
NIK. NATO PA KOT TEDNIK
* OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z „BORBO“

Mir, ne »tretja sila«

O obisku predsednika Tita v Indiji in Burmi piše tisk zelo mnogo, večidel s simpatijami in odobravanjem, ponekod pa tudi z rezervirano pozornostjo. Takšno zanimanje za predsednikovo potovanje je povzročilo v svetovni javnosti več momentov. Tito je prvi poveljnik evropske države, ki bo uradno obiskal Indijo in Burmo, odkar sta postali neodvisni. Podeljenost in sorodnost mednarodne politike naših treh dežel, ki so se v pojavnem obdobju uveljavile kot dosledni borci za mir, dajejo temu obisku poseben pomen. Dajeta mu tem večji pomen, ker je prišlo do njega v trenutku, ko naj svet napoved izbere pot, ki jo bo odšel ubiral.

Spopad dveh nasprotnih težnj v širokem svetovnem okviru je očiten: prva je usmerjena na nadaljnjo krepitve že znatno upornih mednarodnih stabilnosti, na nadaljnje urejanje mednarodnih stikov, druga pa skuša tu in tam ta razvoj zavreči in že vnaprej v mednarodno vzdušje vnaša nekelemente zaostritve, izzivnja in razkola. Prav zato namreč, ker je prišlo do njega v takšnem trenutku, ima Titovo potovanje tudi določeno politično vrednost za mir na svetu. Zato so se tudi pojavile razne domneve o namenu, da bi upostavili »tretjo« silo, »tretjo fronto nerazrešenosti« in podobno. Kaj je politična podlaga Titovega potovanja in kakšen je njegov cilj? Od kod govori o »tretji sili«?

O Jugoslaviji, Indiji in Burmi lahko po pravici rečemo, da so tipični predstavniki novega sveta, ali bolje rečeno njegove mladosti. Še ni dolgo tega, ko z njimi sploh niso računali kot z vplivnimi mednarodnimi činitelji. Jugoslavija je dosegla s svojo socialistično preobrazbo in vzponom pod Titovim vodstvom na svetu plemenito novo mesto. Indija in Burma sta dva najrazvitejša predstavnika tistega velikega sveta azijskih in afriških dežel, ki so v kratkem času doživele močan narodni polet ter nagel in močan notranji razvoj. Temu je treba pripisati, da sta dosegli kvalitativno nov mednarodni položaj. Ti dve deželi sta postali nekakšna glasnika sveta, ki po nekstoletnem suženjstvu in mračni taji doživljata vsestransko osamosvojitve in ki se bori za svoje pravo mesto.

Zato so tudi težnje teh treh dežel podobne in enotne, njihov glavni cilj pa je mir. V bistvenih vprašanjih sedanje boja za mir na svetu imajo vse te dežele istovetna gledišča. Vse tri so odločno pristale na politiko OZN in žele, da bi se ta svetovna organizacija čim bolj okrepla, da bi postala odločilen činitelj v boju za mednarodni mir. Vse tri dežele so pristale na politiko gospodarske in tehnične pomoči OZN za razvoj zaostalih področij na svetu. Vedo namreč, da so nerazvita gospodarstva zaostlost, ki ovirajo življenjska raven mnogih narodov tista objektivna ovira, ki ovira, da mnoge teh dežel ne morejo postati politično neodvisne in da bi kot takšne aktivno sodelovale pri čuvanju miru in stabilnosti. Vse te dežele vidijo v ostankih kolonializma stalen vir spopadov na svetu, in zato ob priznavanju vsem narodom pravice do samodoločbe nudijo prek OZN narodnoosvobodilnim, demokratičnim in naprednim političnim podporo.

KAJ SODI NEKDANJI AMERIŠKI PODGUVERNER NA FILIPINIH

New York, 6. dec. »New York Times« je objavil pismo bivšega podguvernerja Filipinov Nicolasa Roosevelta, ki se zavzema za odločno proučitev odnosov ZDA z azijskimi deželami. »Očitna pripravljenost ameriške vlade, da privoli v to, da jo evropskega kolonializma, je škodljivo ameriškomu ugledu v Aziji,« pravi Roosevelt. »Zdaj ko so v življenju minile, je vsekakor moč razločiti naše odnose z azijskimi deželami. Takšno naknadno proučevanje bi pokazalo, da je tudi s strateškega vidika bistveno, da se ki-

metoda za poravnavanje mednarodnih sporov postala nesmiselna, je skupno Indiji, Burmi in Jugoslaviji. Vse tri dežele vidijo edini izhod v miroljubnem sožitju držav z različnimi sistemi. Enotne so v tem, da je glavni pogoj za miroljubno sožitje, da se na splošno držimo načela nevmešavanja v notranje zadeve drugih dežel in da zato ne smemo nuditi nobene podpore »zunanjim« činiteljem »osvoboditve, demokracije« itd. Seveda so zdaj zelo dejavne na področju mednarodnega sodelovanja in pripravljene podpreti vse tiste mednarodne akcije, ki koristijo miru in ga krepke.

Praktičen politični učinek predsednikovega obiska se bo pokazal ne le v bodočih medsebojnih stikih treh dežel, marveč bo našel svoj odsev tudi na mednarodnem torišču kot prispevek k svetovnemu miru, kot podpora miroljubnim težnjam, ker se bo materializiral v čvrstejšem povezovanju treh dežel, odločnih nasprotnikov vojne in agresije.

Nekateri časniki na Zahodu pa so vzlic uradnemu jugoslovanskemu zanikanju pisali, da je glavni cilj obiska upostaviti »tretjo silo«. Pojem »tretje sile« formulirajo približno takole: Indija, Burma in Jugoslavija se nočejo pridružiti ne vzhodnemu, ne zahodnemu bloku in nameravajo upostaviti »tretjo fronto«, nekakšno vmesno fronto. Takšni nazori so seveda hudo obremenjeni. Predsednik ne drži, da so na svetu bloki kot nekakšne normalne in naravne tvorbe. Priznati to bi pomenilo sprejeti tudi naziranje, da je vojna med temi bloki, danes ali jutri, neopibna.

Pač pa imamo na svetu težnje, da bi človeštvo umetno razcepili na dva nasprotujoča si bloka, in sicer brez ostankov. Ti poskusi so v nedavni minulosti že pahili svet v bridke preizkušnje, toda boji proti njim se ne nehoma nadaljevati, še več, ne moremo zanikati, da se je letošnje leto zaključilo v njihovo škodo. Celotno med tistih, ki so se vključili v ta ali oni blok in ki se subjektivno čutijo njihove pripadnike, so storili že več dejanj, naperjenih proti konceptom o blokih, so se jim uprli in omilili njihovo ostrino. Drugače rečeno, v življenju vidimo spopad med tistimi, ki teže za umetno cepitvijo sveta, in vseh, ki žele mir in ki se zavestno bore zanj.

Ce tako gledamo sedanji svet, tedaj je razumljivo, kako neutemeljene so govorice o »tretji sili«, kot nekakšnem medbločnem bloku. Strinjamo se s tem, da je nevhvaležno znati se na bojišču med dvema frontama in doživljati na obeh straneh poraz — in za takšen položaj se lepo zahvaljujemo.

Ce pa Jugoslavijo, Indijo in Burmo prištevamo med tiste sile na svetu, ki se zdaj bore proti vojni nevarnosti, proti umetni delitvi na »blok svobodnih narodov« in »socialistični tabor«, na »tabor miru« in »imperialistični tabor«, med sile, ki so za mir in miroljubno sožitje, tedaj to ni nobena »tretja sila«, najmanj pa »neutrarna sila«. Takšna sila namreč ni »tretja«, niti neutralistična in je tudi ni treba šele upostavljati. Takšno silo že zdavnaj imamo, in ta sila presega meje Jugoslavije, Indije in Burme ali bolje rečeno, nima meja, — to je sila miru.

Ta sila je že upostavljena. Titov obisk v Indiji in Burmi jo bo samo še bolj okreplil.

O. M.

Veleposlanik Vujanović pri Georgiju Dežu

Beograd, 6. dec. (Tanjug). Jugoslovanski veleposlanik v Bukarešti Nikola Vujanović je bil na obisku pri predsedniku romunske vlade g. Georgiju Dežu. Obisk je bil protokolarnega značaja.

Seja Izvršnega sveta LRS

Ljubljana, 6. decembra 1954. Danes je bila pod predsedstvom tov. Borisa Kraigherja seja Izvršnega sveta Ljudske skupščine LRS, na kateri je bila ustanovljena časna mešana komisija za proučitev vprašanja v zvezi z ustanavljanjem občin-komun in okrajev-skupnosti komun, ki bo nadaljevala delo, ki je bilo v teh vprašanjih že do sedaj opravljeno.

Dalje je Izvršni svet sprejel odlok o dopolnitvi dohodnini od višjega dohodka, ki ga dosežejo pridelovalci hmelja, ter odlok, po katerem se morajo izdati oziroma zamenjati delovne knjizice do 1. aprila 1955, izzemski okraj Koper, kjer morajo biti zamenjane oziroma izdane do 1. januarja 1956.

VLOGA JUGOSLAVIJE v mednarodnih odnosih po sodbi avstrijskega časnika

Dunaj, 6. dec. (Tanjug). Neodvisni »Salzburger Volksblatt« poudarja v uvodniku o obisku predsednika republike Josipa Broza Tita v Indiji in Burmi ter o njegovem bližnjem sestanku z Naserom, da ima Jugoslavija v mednarodni politiki pomembnejšo vlogo, kakor bi mogli pričakovati spričo njene zemljepisne velikosti, števila prebivalstva ter kulturnega in gospodarskega razvoja. Časnik pravi, da je že samo dejstvo, da se bo predsednik Tito mudil približno dva meseca zunaj svoje domovine, zadosten dokaz notranje trdnosti Jugoslavije.

Časnik meni, da ima jugoslovanski obisk Indiji in Burmi predvsem političen pomen, ki naj bi še bolj poglobil splošno sodelovanje in okreplil zamisel o nuj-

TITO IN NEHRU V PRIZADEVANJU ZA MIR IN NAPREDEK V SVETU

Egiptovski tisk pozdravlja misijo predsednika republike in napoved njegovega sestanka z Naserom

(Od stalnega dopisnika »Borbe«).

Kairo, 6. dec. — Ves današnji egiptovski tisk, ki izhaja v arabski, francoski, angleški in drugih jezikih izhajajoči časniki so objavili vest o potovanju predsednika Tita skozi Sueški prekop. Listi poročajo in pozdravljajo v poročilih pod rdečimi naslovi prek 6 stolpcov in čez cele strani razpored o sestanku predsednika Tita z Gamal Abdel Naserom v začetku prihodnjega leta.

Vladni »Al Gumhuria« je objavil v zvezi z obiskom predsednika Tita v Indiji in Burmi uvodnik z naslovom »Mir in imperializem«. V njem najprej opozorja bralce o potovanju pred-

sednika skozi Sueški prekop ter v celoti navaja Titove izjave, ki jih je dal na »Galebu« za indijsko časopisno agencijo. Pri tem poudarja, da je obisk predsednika Tita najtežje povezan z dvema življenjskima vprašanjema sedanjega sveta — varstvom svetovnega miru in preprečevanjem sleherne nove imperialistične ekspanzije. Tito in Nehru sta dva državnika, ki se razlikujeta drug od drugega, a soglašata v

tem, da za napredek človeštva ni potrebna nobena nova vojna, in da je treba zaključiti imperialistično dobo. Časnik na koncu poudarja, da sleherni pristav miru v Egiptu, in to je vse egiptovsko ljudstvo, v polni meri podpira iskrene napore, da bi se izognili novi vojni, da bi osvobodili svet imperializma ter ustvarili prijateljsko sodelovanje med narodi z različnimi družbenimi sistemi.

Zdravko Pečar.

»Galeb« na Rdečem morju

Na »Galebu«, 6. dec. »Galeb« je na vožnji po Rdečem morju priplul danes popoldne mimo svetilnika Dedalus, ki stoji kakih 400 morskih milj južno od Sueza. Danes je prvi dan plovske po Rdečem morju in predsednik Tito kakor tudi njegovi spremljevalci so čisto prekinili svoje redno delo in prišli na sprehod po palubi. Dan je bil toplej, 26° C v senci. Vsem članom posadke, pa tudi potnikom na »Galebu« ter na rušičah so danes razdelili tropske čelade. Morje je mirno. Pogosto srečujemo potniške in tovorne ladje, večina tankerje, ki pre-

važajo nafto. Ko vozijo mimo, vse ladje pozdravijo predsednikovo eskadro, tako da spuste zastavo na krnu.

Bettiol o pomenu sporazuma o Trstu

Rim, 6. dec. (Tanjug). Predsednik parlamentarne komisije za zunanje zadeve Bettiol je v VI-tenzi predaval o pomenu ureditve tržaškega vprašanja. Izjavil je, da je bil to po vojni na mednarodnem področju prvi sporazum, ki je bil dosežen brez orožja.

U TINOVIM RAZGOVORI V BEOGRADU

Burmanski minister v gosteh pri Alešu Beblerju

Beograd, 6. dec. (Tanjug). — Burmanski finančni minister U Tin je obiskal danes podpredsednika Zveznega izvršnega sveta Svetozara Vukmanoviča. Bil je tudi pri državnem podtajniku za zunanje zadeve dr. Alešu Beblerju.

Državni podtajnik dr. Aleš Bebler je priredil opoldne v prostorih Državnega tajništva za zu-

nanje zadeve svečano kosilo v čast U Tinu in njegovemu spremstvu. Na kosilu so bili član Zveznega izvršnega sveta Franc Leskošek, podpredsednik Izvršnega sveta Srbije Voja Leković, veleposlanik v Državnem tajništvu za zunanje zadeve dr. Stane Pavlič in drugi naši funkcionarji, odpravnik poslov burmanskega veleposlanštva Maung Gale in člani veleposlanštva.

Burmanska delegacija se je nocoj sestala s predstavniki jugoslovanskih gospodarskih podjetij in z njimi razpravljala o možnostih za sklenitev nekaterih poslovnih pogodb. Razgovorov sta se udeležila tudi generalna tajnika Zvezne industrijske in Zvezne zunanjtrgovinske zbornice inž. Zvonko Morić in Ivan Baralić.

Minister Martinelli na poti v Beograd

Ljubljana, 6. dec. (Tanjug). — Italijanski minister za zunanjo trgovino Mario Martinelli je nocoj z orient-ekspresom potoval skozi Ljubljano v Beograd. Na postaji ga je pozdravil dr. Boris Puc.

GENERALPOLKOVNIK MILOJEVIĆ O SKUPŠČINI SVETOVNE FEDERACIJE BIVŠIH BORCEV

MIRNO SOŽITJE MED NARODI

poglavitna naloga vseh nekdanjih borcev

Beograd, 6. dec. (Tanjug). Podpredsednik Svetovne federacije bivših borcev generalpolkovnik Miloje Milojević je danes po povratku v Beograd izjavil, da se je peta generalna skupščina Svetovne federacije bivših borcev na Dunaju postavila na pozitivno stališče nasproti sodobnemu političnemu dogajanju po svetu.

Med številnimi resolucijami te skupščine, v katerih je bilo izraženo gledišče organizacije o raznih mednarodnih vprašanjih, je najvažnejša resolucija o nalogah federacije za utrditev miru in mednarodnega sodelovanja. To resolucijo je predložila jugoslovanska delegacija izvršnemu odboru, ki jo je potem kot svojo predložil skupščini. Resolucija vsebuje politično osnovo nadaljnega dela federacije. V njej je podana analiza rezultatov, ki so bili doslej doseženi v popuščenju mednarodne napetosti in izrečen poziv članom organizacije, naj vplivajo na svoje vlade, da bi mednarodne spore obravnavali na mirnem način.

»Pripomniti je treba,« je rekel generalpolkovnik Milojević, »da je bilo skupščini predloženo tudi nekaj resolucij, ki po svoje vsebinski ne podpirajo prizadevanj, da bi odstranili vzroke mednarodne napetosti in v zvezi s hladno vojno. Teh resolucij delegati niso odobrili. Tako so med drugim na zahtevo večine delegacij Danci umaknili svojo resolucijo o politični svobodi narodov Vzhodne Evrope. Američani pa resolucijo, v kateri so zahtevali, naj se skupščina izreče proti sprejemu Kitajske v OZN.

Vremenska napoved

Vremenska napoved: Se hladno, pretežno oblačno in megleno vreme, tu in tam večje raznitje, predvsem v višjih legah. Temperatura ponoči med -6 in -3, na Primorskem okoli 0 stopinj, podnevi pa med -2 in 5 stopinj Celzija, na Primorskem do 10 stopinj Celzija.

KITAJSKO VPRAŠANJE V OZN

Ali bodo ZDA spremenile svojo politiko na Daljnem vzhodu

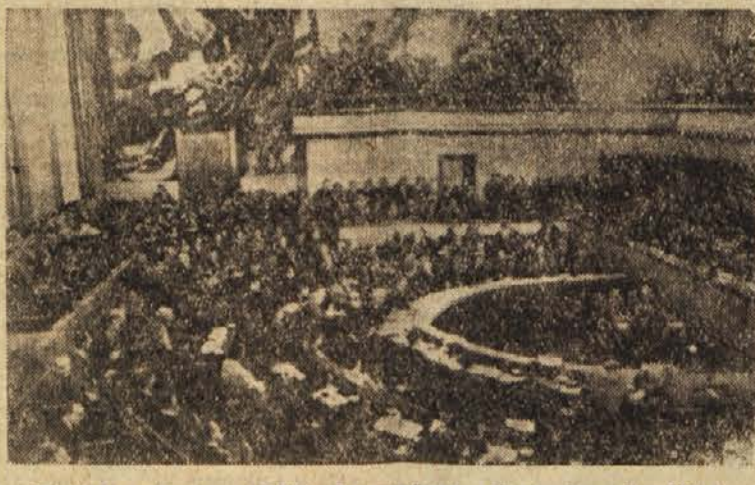
New York, 6. dec. (Tanjug). Vprašanje Kitajske se znova pojavlja v OZN. V okviru splošnega zmanjšanja napetosti na drugih področjih svetovne politike je to vprašanje v očitnem nasprotju z novim vzdušjem v mednarodnem življenju.

Debatna o Koreji, ki se je že začela, je pokazala, da je predstavniki Kitajske v OZN vprašanje, brez ureditve katerega bo ta organizacija težko učinkovito obravnavala vprašanje odnosov v Aziji. Več delegatov je opozorilo na to, da vprašanje Kitajske ne bo našlo odgovora na tem zasedanju in da se lahko v OZN zdaj samo dogovorijo, da bodo prihodnje leto znova obravnavali korejsko vprašanje. Tudi bližnja razprava o ameriških pilotih, obsojenih v Peking, kaže na to, da odnos na Daljnem vzhodu čedalje bolj stopajo v ospredje.

Ob večjem ali manjšem soglasju zaveznikov postavljajo

nile na Kitajsko, da bi izpustila aretirane oficirje. Drevi bo Generalna skupščina odločila, ali bo o tem vprašanju razpravljala politični odbor ali pa plenum Generalne skupščine neposredno. Najbrž se bo odločila za neposredno debato v skupščini. Tako se bodo hkrati ognili dolgi razpravi, manjša pa bo tudi zaostritev v drugih podobnih vprašanjih.

Diplomatski krogi v ZN izražajo nezadovoljstvo spričo takšnih problemov in poudarjajo, da je ves položaj na Daljnem vzhodu čedalje večja ovira za pomiritev na svetu. Ti krogi menijo, da bi lahko našli pot k odstranitvi te ovire samo v kon-

Pogled v dvorano OZN ob zasedanju Generalne skupščine

ZDA pred ZN vprašanje obojskih američanov, da bi prvič, potolažile tiste, ki kritizirajo vlado, da se izogibljajo vojnemu spopadu v Aziji, in drugič, da bi pritis-

kretnem delu za ureditev azijskih vprašanj. Prvi korak v tej smeri bi bila pritegnitev Kitajske v OZN. Tu poudarjajo, da so ZDA v tem oziru opozorile Cang-

Plenum CO sindikata železničarjev razpravlja o perečih problemih na železnici

Skoplje, 6. dec. (Tanjug) Plenum Centralnega odbora sindikatov železničarjev Jugoslavije, ki se je danes začel v Skoplju, je razpravljalo o nekaterih izkušnjah v delavskem samoupravljanju na železnicih. Organi družbenega upravljanja so v kratkem času želi pomembne uspehe v reševanju številnih vprašanj. Omenili so tudi številne pomanjkljivosti delavskih svetov in upravnih odborov. Mnogi delavski sveti imajo veliko število članov, zaradi česar nastajajo težave pri obravnavanju problemov glede sestavljanja članov. Ker je v organih družbenega upravljanja na železnicih veliko nezadostno šolanje delavcev, je plenum ugotovil, da jih je treba nujno ekonomsko izobraziti. Zlasti so poudarili, da morajo organi družbenega upravljanja na železnicih posvetiti večjo pozornost povečanju delovne storilnosti in obravnavanju finančnih vprašanj, izboljšanju higijensko tehnične zaščite in krepitvi discipline. Poudarili so tudi, da sta nujna večja samostojnost in pobuda organov družbenega upravljanja v železniških

transportnih podjetjih pri reševanju posameznih vprašanj, s katerimi se še zmeraj ukvarja generalna direkcija.

Pred sporazumom o balkanski PTT zvezi

Beograd, 6. dec. (Jugopress). Uprave poštne, brzojavne in telefonske službe Grčije, Turčije in Jugoslavije so izmenjale osnutke sporazuma o ustanovitvi ožje balkanske zveze PTT. Pričakujejo, da bo kmalu sklicana konferenca, na kateri bi bili predloženi osnutki temelj za izdelavo skupne konvencije.

Obrračunski tečaj deviz

Ker zaradi novih deviznih predpisov, ki so začeli veljati dne 1. t. m., nekaj dni ne bo niti rednih niti posebnih sestankov na Deviznih obračunskih mestih, objavljamo danes obračunske dispartitne tečaje, ki so osnova pri vseh obračunih po novih deviznih predpisih. Obenem pa objavljamo že izračunane indekse obračunskih tečajev v odstotkih, t. j., za koliko odstotkov je obračunski tečaj posamezne devize nad uradnim tečajem (prva številka v oklepaju ter izračunane dispartitne obračunskih tečajev v odstotkih, t. j., za koliko odstotkov je stvarno obračunski tečaj posamezne devize v odnosu na obračunski tečaj USA \$ nižji (druga številka v oklepaju) USA \$ 632 (210.70, -); Kan. \$ 632 (210.70, -); Svob. Sfrs 14.453 (210.70, -); Lstg 1.752 (208.59, 1.00); DM 14.824 (207.54, 1.50); Bfrs 1.245 (207.54, 1.50); Ffrs 172 (200.17, 5.00); Sfrs 13.733 (200.17, 5.00); Lit 93 (193.84, 8.00); Lit STT 93 (193.84, 8.00); Lit Gor. 86 (179.10, 15.00); Hfl 15.803 (200.17, 5.00); Sv. Kr. 11.608 (200.17, 5.00); Eg. Lstg 1.634 (189.66, 10.00); Av. o. \$ 588 (195.95, 7.00); Dan. o. \$ 594 (198.06, 8.00); Fin. o. \$ 537 (179.10, 15.00); Norv. o. \$ 550 (183.31, 13.00); Grč. o. \$ 569 (189.63, 10.00); Tur. o. \$ 480 (160.13, 24.00); Izr. o. \$ 474 (158.03, 25.00); Arg. o. \$ 537 (179.10, 15.00); Braz. o. \$ 550 (183.31, 13.00); Par. o. \$ 537 (179.10, 15.00); Indon. o. \$ 550 (183.31, 13.00);

Snežno neurje v Liki

Gospič, 6. dec.

Po nekaj izredno toplih in sončnih dneh je Liko ponovno zajelo neurje. Skoraj vso minulo noč je padel debel vlažen sneg, ki ga je zapadlo več kot 10 cm. Zanimivo je, da so letošnji tretji sneg spremljali nenehno močno gumenje in strele tako, da se je zdelo, kot da sneži v poletnem mesecu. Za Ličane ta pojav ni prav nič nenavaden. Pravijo, da se prav sedaj, ko začenja grmeti, nadejajo visokega snega.

Ceprav je bil sneg še dokaj vlažen, ni napravil nobene škode. Telefonska zveza je bila davi prekinitve samo med Oštarijami in Tunjem ter Gospičem in Lovincem. Že danes pa so jo ponovno upostavili. Danes se je vreme v Liki izboljšalo. V popoldanskih urah je bilo docela vedro in sončno, tako da je začel sneg naglo kopneti.

D. M.

Belokranjci so z velikim zadovoljstvom sprejeli kmetijske strokovnjake

Doslej je prispelo v Belo krajino že 53 strokovnjakov

Metlika, 6. decembra Pobuda kmetijskih inženirjev in tehnikov Slovenije za pooblastitev 10-letnice prvega zborovanja kmetijskih strokovnjakov na osvobojenem ozemlju v Beli krajini je naletela povsod na veliko razumevanje. Do zdaj je prispelo v Belo krajino že 53 kmetijskih strokovnjakov, in sicer: 23 iz Ljubljane, 9 iz Maribora, 3 iz Celja, 4 iz Novega mesta, 2 iz Murske Sobote in iz drugih okrajev. Edino iz ptujskega in goriškega okraja ni prispel nihče.

Po včerajšnjem skupnem posvetovanju o perečih kmetijskih problemih v Črnomlju so kmetijski strokovnjaki takoj odpotovali v posamezne občine, kjer so se danes dopoldne sestali z občinskimi pripravilnimi odbori, z odborniki občinskih ljudskih odborov in kmetijskih združenj. Skupno so proučevali gospodarske razmere posameznih občin, zlasti pa njihovo kmetijsko problematiko.

Udeležili smo se takega posvetovanja v Metliki. Velika seja s sodelovanjem odbora je bila polna. Predsednik tov. Urh je prikazal zanimive podatke o zaostanosti kmetijstva na področju občine, nakar se je razvila živahna razprava.

Končno so se agronomi razdelili v dve terenski delovni skupini. Ena izmed njih je odpotovala takoj s predsednikom KZ Radovice na teren ter že danes obiskala razna kmetijska gospodarstva. Ogledali so si hleve, gospodarska poslopja, živino, sadovnjake in vinograde ter se seznanili s poljedelskimi problemi. Kmetije so jih opozorjali na razne težave in jih povpraševali za nasvet. Zvečer je ta delovna skupina priredila predavanje o živinoreji, vinogradništvu in sadjarstvu.

Druga delovna skupina štirih agronomov je danes v metliški občini na podoben način proučevala kmetijsko problematiko v vaseh Jugorje, Sela in Božičev vrh. Tudi ta skupina je priredila zvečer skupno posvetovanje s kmetovalci.

V Semicu smo prispeli danes dopoldne, ko se je ravno končalo skupno posvetovanje na občini. Tudi tu so se kmetijski strokovnjaki razdelili v dve delovni skupini.

Praktično smo si danes lahko

ogledali delo štirih terenskih delovnih skupin, dejansko pa je na področju Bele krajine do danes prispelo na delo že 18 skupin kmetijskih strokovnjakov.

Razen tega je na področju Semicu še posebna skupina gozdarjev, ki skupno z domačini proučujejo vprašanje nege goz-

Belokranjska zidanka

dov, ki so zelo upošteveni, kar daje relativno nizke letni prisaški. Posebno pozornost so posvetili obolenim bukovim sestojem na Tančih gorah, ki se sušijo in odmirajo. Gozdarski inženirji bodo proučevali v tem tednu tudi vprašanje pogozdovanja nekaterih tančnih površin in golčav.

Danes sta prispeli v Črnomelj tudi dve skupini veterinarjev iz ljubljanske in celjske veterinarske bolnice ter odšli takoj na teren. Ljubljanska veterinarska ekipa je na področju viniške občine proučevala živinorejske bolezni, kakor jalovost, kostolom, TBC, rahitisi itd. Naslednji dan bodo nadaljevali delo na področju metliške občine, pozneje pa na področju semičke občine. Tudi veterinarski terenski ekipi sta danes zvečer priredili skupno posvetovanje z živinorejci.

V Črnomelj je prispelo danes 15 kinoprojektorskih ekip, ki so prav tako takoj odpotovali na teren. Filmska ekipa Ljudske tehnike iz Ljubljane bo te dni predvajala kulturne in strokovne filme za vasi Predgrad, Vinica in Adlešiči. Posebno pohvalo zasluži tudi dejstvo, da bodo te filme predvajali tudi v pravoslavni vasi Bojanci, ki je popolnoma izolirana od prometa sredi gozdov ter se je zelo odlikovala v narodnoosvobodilni borbi.

Filmska ekipa agronomске fakultete iz Ljubljane je predvajala danes filme v vaseh metliške občine, v prihodnjih dneh pa jih bo predvajala v vaseh semičke občine. Filmska ekipa veterinarske bolnice iz Ljubljane je pred-

vajala filme v Dragatušu, filmska ekipa Ljudske prosvete Slovenije iz Ljubljane pa v Gradcu. Med ljudmi je veliko zanimanje za to širokopotezno akcijo. Tako so gostje na področju Bele krajine prostovoljno podaljšali delovni čas, da bodo lahko v poznejših urah dajali poročila v Črnomelj.

Danes zvečer je bilo v belokranjskih vaseh 42 strokovnih predavanj, 10 kino predstav v vaseh, kjer do sedaj sploh še niso predvajali filmov. Danes smo našli tudi na ekipo strokovnjakov Ljudske tehnike, ki v okviru Kmetijskega tedna Bele krajine proučujejo razna gospodarska vprašanja. Tovariš Svetimir Vasiljevič, absolvent elektrotehnične fakultete v Ljubljani, je danes v Semicu raziskoval vzroke slabega električnega omrežja ter preizkušal napetosti. V delavnicah je pregledal zaščito električnih strojev ter opozoril na razne pomanjkljivosti in nepravilnosti. Kmetičin gospodinjstvo je v razgovoru priporočal uporabo električnih strojev v gospodinjstvu. Absolvent metalurgije iz Ljubljane je kot član ekipe Ljudske tehnike ljubljanske univerze proučeval proizvodne probleme v črnomeljski livarni železa, dva gradbena strokovnjaka LT iz Ljubljane pa sta proučevala gradbena vprašanja.

Najavljene so še nove delovne ekipe raznih strok, ki bodo prispeli jutri. Med domačini je izredno zanimanje za njihovo delo. Mnogokje pride do ganljivih srečanj med domačini in strokovnjaki, ki so se v času narodnoosvobodilne borbe kot partizani borili za svobodo na tem ozemlju.

Prav tako raste zanimanje za kolektivno sodelovanje slovenskih strokovnjakov pri proučevanju kmetijskih problemov. Zlasti veliko gostov se želi udeležiti nedeljskega zaključnega posvetovanja. Zato je pripravljali odbor že organiziral posebni motorni vlak, ki bo v nedeljo zjutraj ob pol šestih peljal iz Ljubljane ter se vračal zvečer.

Najavljene so še nove delovne ekipe raznih strok, ki bodo prispeli jutri. Med domačini je izredno zanimanje za njihovo delo. Mnogokje pride do ganljivih srečanj med domačini in strokovnjaki, ki so se v času narodnoosvobodilne borbe kot partizani borili za svobodo na tem ozemlju.

Prav tako raste zanimanje za kolektivno sodelovanje slovenskih strokovnjakov pri proučevanju kmetijskih problemov. Zlasti veliko gostov se želi udeležiti nedeljskega zaključnega posvetovanja. Zato je pripravljali odbor že organiziral posebni motorni vlak, ki bo v nedeljo zjutraj ob pol šestih peljal iz Ljubljane ter se vračal zvečer.

V Črnomelj je prispelo danes 15 kinoprojektorskih ekip, ki so prav tako takoj odpotovali na teren. Filmska ekipa Ljudske tehnike iz Ljubljane bo te dni predvajala kulturne in strokovne filme za vasi Predgrad, Vinica in Adlešiči. Posebno pohvalo zasluži tudi dejstvo, da bodo te filme predvajali tudi v pravoslavni vasi Bojanci, ki je popolnoma izolirana od prometa sredi gozdov ter se je zelo odlikovala v narodnoosvobodilni borbi.

Filmska ekipa agronomске fakultete iz Ljubljane je predvajala danes filme v vaseh metliške občine, v prihodnjih dneh pa jih bo predvajala v vaseh semičke občine. Filmska ekipa veterinarske bolnice iz Ljubljane je pred-

prošnja na pomoč tako Zveznemu kakor Republiškem izvršnemu svetu. Najbolj vidne so posledice posejanja zemlje v Ulici Albina Herljevića in v Ulici bratstva in enotnosti. Tu so morali že izseliti Dom industrijske šole. V sosednji Glasbeni šoli se dnevno opaža, kako se useda teren. Vrat ni mogoče več zapirati in če jih popravi, se drugi dan spet zažogode. Zidovje kaže velike razpoke, deloma pa se je nagnilo. Ogrožena je tudi zgradba Narodne banke. Komisija je že prepovedala vožnjo s kamioni po Ulici

Vešnica o nedeljskih

Za daljše zimske in krajše poletne počitnice

Tovariš urednik,

Če pogledamo urnik v solah v enem letu, bomo lahko prišli do sklepa, da bi bilo dobro, če bi v tem oziru nekaj spremenili. Delo v solah je razdeljeno v dve približno enaki časovni obdobji, v tako imenovani polletji, ali semestra. Po mojem mnenju bi lahko razdelili delovni čas v solah drugače, bolj, kakor je razdeljeno zdaj. Solsko leto naj bi se začelo kakor doslej 1. septembra in prvo polletje naj bi trajalo do 1. januarja. Z Novim letom bi se svečano zaključilo prvo polletje. V tem primeru bi se zimske počitnice podaljšale za 15 dni in trajale bi ves januar. Drugo polletje bi se začelo 1. februarja in namesto da traja do 10. junija, bi se podaljšalo do 25. junija. Tako bi trajale zimske počitnice 15 dni več na račun poletnih.

Morda bo kdo vprašal: kakšno pa bi bila korist od te spremembe, kaj bi nam prinesel te razdelitve? Znano je, da je dokaj težko dobiti kurivo, a če bi trajale zimske počitnice mesec dni, bi lahko pripravili precej kuriva, pa tudi denarja. To je nedvomno dokaj močan razlog. Koliko bi pripravili, pa lahko izračunamo po številu sol in po njihovi porabi kuriva v enem zimskem dnevu.

Toda pustimo gospodarske račune ob strani, saj so tu še razne podrobnosti, ki govorijo za te spremembe. V najbolj mrzlih dneh otroci ne bi hodili v sol, ostali bi doma in tako bi bilo njihovo zdravje manj v nevarnosti, zlasti zdravje kmetičnih otrok, saj med njimi mnogi nimajo niti dobre obutve, šole pa so dolge, vzeti tudi po več kilometrih. L. z. z. tega solskih razredov ni zmogel mož dobro ogrevati. Po večini majmanj za polovico naših sol in otroci najpogosteje ostanejo doma, kadar pritisne mrz.

Sprememba delovnega časa v solah ima torej več dobrih strani, solskega pouka pa ne bi prav nič motila.

Ljubomir Grubač, Leskovec

Kdo je zakrivil smrt 10 sinjskih rudarjev?

Sin j, v začetku decembra. — Pred tremi meseci, zadnjega avgusta, se je pripetila v sinjskem rudniku lignita »Ruduša« velika nesreča, v kateri je izgubilo življenje 10 rudarjev. Krivdo je ljudstvo takoj pripisalo voditeljem rudnika. Pozneje je storilo to tudi javno tožilstvo, ki je po obširni preiskavi obtožilo prvega tehničnega voditelja tega rudnika Petra Krizanca in direktorja Jure Paštara. V kratkem bo pred okrožnim sodiščem v Splitu obravnavana, na kateri bodo skušali rudarji, razni strokovnjaki in člani mnogih komisij, pa tudi izvedenci za rudarstvo skupaj s sodiščem odgovoriti na vprašanje, kdo je zakrivil smrt desetih rudarjev oziroma ugotoviti stopnjo kazenske odgovornosti voditeljev rudnika.

Ko so začeli po vojni znova kopati lignit v tem rudniku in ko so v starih jaških naleteli na ogenj, v sistemu in načrtu dela niso bistveno ničesar spremenili. Res so odprli drugo »etažo«, pozneje pa še tretjo, toda požar se je bil že tako razširil, da so se morali boriti proti njemu čedalje odločneje in čedalje bolj sistematično.

Ze sredi avgusta so zaradi požara opustili vsa dela v prvi in drugi »etaži«, ko pa so nekega dne razstrelili mine spodaj, na tretji »etaži«, se je pojavil požar tudi tam. Temperatura je znatno narasla, rudarji pa so čedalje pogostejše obolevali, ker so jim plini razjedali oči. Šele šest dni pred nesrečo je tehnični voditelj rudnika odredil, naj opuste del jaška, ker je bilo v njem preveč plinov in tudi prehuda vročina, da bi mogli rudarji delati. Toda na odkopu št. 1 tretje »etaže« se je delo nadaljevalo, čeprav je bil položaj čedalje bolj kritičen. Tri dni pred nesrečo je vdrl v jašek val vročih plinov, najbrž zato, ker so bile požarne pregraje pregole. Tako je namreč ugotovila strokovna komisija. Rudarji so morali zapustiti tudi ta odkop. Enodušen sklep se je glasil: delovna mesta so nedostopna, v jašek ni več moč prodreti.

Tedaj pa sta direktor in tehnični voditelj storila nekaj nes pametnega in nerazumljivega. Odredila sta namreč, naj ustavi ventilator, ki je potiskal čist zrak v jašek. Tako naj bi se jašek sam prezračil, da bi lahko rudarji v njem spet delali. Oba sta vedela, da takšen ukrep nasprotuje higijenskim in tehničnim predpisom o zaščiti rudarjev in vendar sta vztrajala na njem, samo da bi lahko iz ogroženega jaška dvignili vagončke in orodje. V preiskovalnem zaporu sta trdila, da sta trdno sklenila, da morajo rudarji povsem zapustiti ogroženi del jaška in da bi potem zasuli del hodnika, povezanega z gorečim vzhodnim revirjem. Z močno betonsko pre-

grajo so hoteli zahodni del jaška popolnoma ločiti od vzhodnega. O tem sta se direktor in tehnični voditelj dva dni pred nesrečo posvetovala tudi s strokovnjaki rudnika rjavega premoga Siverič pri Drnišu, ki sta jih povabila v Sinj.

Z naravnim zračenjem v nasprotni smeri so jašek začasno očistili plinov, tako da so rešili ves jamski inventar in orodje iz odkopa št. 1. V tem odkopu pa so ostale tudi manjše količine lignita. Zato je vodstvo rudnika sklenilo, naj dve, tri izmene rudarjev dvignejo še ta premog. Tehnični voditelj in direktor sta napravila najusodnejšo napako, ki jo je moralo plačati deset rudarjev za glavo. Namesto da bi takoj ustavila sleherno delo in naravno zračenje (če sta ga že sklenila uporabiti) uporabila za zgraditev betonske pregraje, sta lahkomišlno odredila, naj se

Rudarji v rudniku? Ne, to so delavci v šmarnskem predoru na cesti Ljubljana-Zagreb

delo nadaljuje; čeprav nobeden ni ne inženir, ne strokovnjak, sta morala vedeti, da bo naravno zračenje razpihalo ogenj in popospešilo zbiranje plinov v opuščenih odkopih, vedeti sta morala, da se bodo skušali plini prebiti. In tako se je zgodilo, kar se je moralo neogibno zgoditi: iz takšnega legla nevarnosti, iz požarnega gnezda nad odkopom št. 1 so 31. avgusta zjutraj prodrli vroči požarni plini in vroč premogov prah in sežgali vse, kar so dosegli v odkopu.

Morda bo javno sojenje voditeljev sinjskega rudnika lignita spravilo na dan nove podrobnosti, morda bodo pojasnjene tudi razne druge pomanjkljivosti in napake rudniške uprave, na katere bi bile morale reagirati ljudske oblasti ter zahtevati intervencijo republiške inšpekcije dela ter rudarske inšpekcije, kajti v Sinju so ljudje skoraj ves mesec avgust govorili, da v rudniku »nekaj ni v redu.«

Nekaj je izven dvoma: da bo ta žalostni dogodek z vsemi svojimi posledicami vendarle naučil ljudi, da bi tako ne smeli delati, da ne smemo nikomur dovoliti, da bi tako nestrokovno in lahkomišlno razpolagal s človeškimi življenji. To pa je dragocena, čeprav drago plačana šola.

Niko Kadija

do, ki so zelo upošteveni, kar daje relativno nizke letni prisaški. Posebno pozornost so posvetili obolenim bukovim sestojem na Tančih gorah, ki se sušijo in odmirajo. Gozdarski inženirji bodo proučevali v tem tednu tudi vprašanje pogozdovanja nekaterih tančnih površin in golčav.

Danes sta prispeli v Črnomelj tudi dve skupini veterinarjev iz ljubljanske in celjske veterinarske bolnice ter odšli takoj na teren. Ljubljanska veterinarska ekipa je na področju viniške občine proučevala živinorejske bolezni, kakor jalovost, kostolom, TBC, rahitisi itd. Naslednji dan bodo nadaljevali delo na področju metliške občine, pozneje pa na področju semičke občine. Tudi veterinarski terenski ekipi sta danes zvečer priredili skupno posvetovanje z živinorejci.

V Črnomelj je prispelo danes 15 kinoprojektorskih ekip, ki so prav tako takoj odpotovali na teren. Filmska ekipa Ljudske tehnike iz Ljubljane bo te dni predvajala kulturne in strokovne filme za vasi Predgrad, Vinica in Adlešiči. Posebno pohvalo zasluži tudi dejstvo, da bodo te filme predvajali tudi v pravoslavni vasi Bojanci, ki je popolnoma izolirana od prometa sredi gozdov ter se je zelo odlikovala v narodnoosvobodilni borbi.

Filmska ekipa agronomске fakultete iz Ljubljane je predvajala danes filme v vaseh metliške občine, v prihodnjih dneh pa jih bo predvajala v vaseh semičke občine. Filmska ekipa veterinarske bolnice iz Ljubljane je pred-

prošnja na pomoč tako Zveznemu kakor Republiškem izvršnemu svetu. Najbolj vidne so posledice posejanja zemlje v Ulici Albina Herljevića in v Ulici bratstva in enotnosti. Tu so morali že izseliti Dom industrijske šole. V sosednji Glasbeni šoli se dnevno opaža, kako se useda teren. Vrat ni mogoče več zapirati in če jih popravi, se drugi dan spet zažogode. Zidovje kaže velike razpoke, deloma pa se je nagnilo. Ogrožena je tudi zgradba Narodne banke. Komisija je že prepovedala vožnjo s kamioni po Ulici

TUZLA SE POGREZA

Skoraj tretjina mesta leži nad votlinami, ki so nastale zaradi črpanja slane vode

Mestni ljudski odbor v Tuzli je postavljen pred izredno težavno nalogo. Pomanjkanje stanovanj je spričo naglega razvoja industrije v tuzlanskem industrijskem bazenu že itak dovolj občutno, zdaj pa je nastala še potreba, izseliti iz dosedanjih bivališč veliko število ljudi, ker se del mesta pogreza. Mestni ljudski odbor je sestavil posebno komisijo, ki proučuje problematiko ogroženega dela mesta, prišla pa je tudi komisija, ki jo je poslal izvršni svet Bosne in Hercegovine. Obe komisiji sta ugotovili, da je skoraj tretjina mesta ogrožena, ker kaže teren pod tem delom mesta zaradi izkoriščanja slane vode za potrebe solarne v Kreki in tovarne sode v Lukavcu čedalje večje votline. Strokovnjaki so izračunali, da so doslej iz načrpane vode na tem področju pridobili v sedemdesetih letih 3,6 milijona ton soli. Nastale votline se polagoma usedajo, kar povzroča pogrezanje zemlje na površini. Sestavili so že načrt za izselitev stanovalcev iz vrste stanovanjskih objektov. Tega načrta pa ljudski odbor ne more v celoti izvršiti, ker pri najboljši volji ne najde nadomestnih stanovanj. Drugi predlog gre za tem, da se zmanjša ali sploh ustavi črpanje slane vode iz revirjev Hukalo in Trnovac, sicer se bo pogrezanje terena še nadaljevalo. Po drugi strani pa terja Tovarna sode v Lukavcu, ki je znatno razširila svoje proizvodne naprave in povečala svojo zmogljivost, čedalje večje količine slane vode. Že pred dvema mesecema se je mestni ljudski odbor obrnil s

TRG KMETIJSKIH PRIDELKOV

Kaže, da se bodo cene ustalile

Cene večine kmetijskih pridelkov v trgovini na drobno so bile minuli mesec veče delne kakor oktobra. Pocenile so se nekatere povrtnine in sveže meso, deloma pa tudi žito.

V največjih potrošniških središčih se je zaradi velike ponudbe zelje naglo pocenilo, in sicer povprečno za 10 din kg. Sedanja cena zelja pa je še vedno trikrat višja kakor decembra lani.

Na novo pocenitev krompirja so vplivali predvsem kmetovalci iz Slovenije, kjer se krompir prodajali po 10 do 15 din kilogram. V Titogradu, Skoplju in še nekaterih krajih je krompir dva do trikrat dražji kakor v Sloveniji, kar ni moč opravičiti s prevoznimi stroški.

Povprečna cena fižola je še vedno visoka — približno 74 din, dasi je bil letošnji pridelatek eden izmed najboljših v povzelnih letih. Cene fižola so bile novembra enake kakor konec minuloga leta. Fižol se je znatno pocenil, in sicer za 3 din pri kilogramu, v Makedoniji ter na Kosovu in Metohiji.

Cene pšenice, koruze, ječmena in riža se niso znatno spremenile.

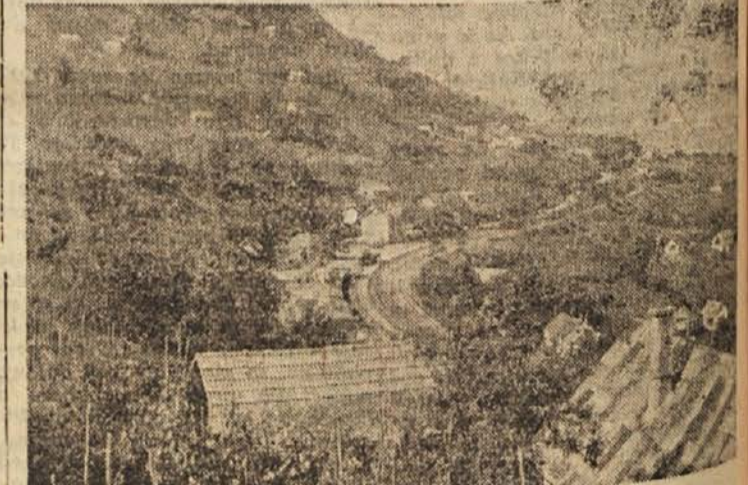
Neznatno se je podražila pšenica v trgovini na drobno. Neznatno pa sta se pocenila koruza in ječmen zaradi manjšega povpraševanja.

Cene alkoholnih pijač so se veče pocenile, če tudi je bil letošnji pridelatek sadja minimalen, saj je še vedno lanskih zalog.

Sveže meso se je še bolj pocenilo zavoju čedalje večje ponudbe klavne živine in visokih cen živinake. Povprečna cena govejega mesa je bila kakih 300 din kg. Velike pa so razlike v cenah v posameznih krajih. Tako se cena govejega mesa giblje od 100 do 150 din v Z. Skopje, Titograd do 240 din v Z. grebu, in 250 v cenah svežega svinjskega mesa, in sicer od 230 din (Priština) do 283 (Slovenija).

Cene mleka, jajc in sadja so znatno narasle, kar je seveda normalno za ta letni čas.

Gospodarski krogi sodijo, da na stabilnost trga v novembru najbolj vplivati dogovori o odkupu, cenah, čedalje večji uvoz pšenice in konec pripravljala ozimnice.

Pogled na Semic in pobočje Semicke gore

ZDRUŽENI NARODI NA PRELOMNICI

»MUSLIMANSKI BRATJE« PRED SODNIKI

(OD POSEBNEGA DOPISNIKA »BORBE«)

Kairo, decembra

Pred sodniki v nedograjenem nekdanj Farukovem dvorcu na levem bregu Nila so bili te dni glavni voditelji in organizatorji »Muslimanskih bratov« in njihove tajne teroristične organizacije. Pred sodnike so stopili ključni in urahopetno. Med seboj so se obtoževali; samo Jusuf Talat, vodja teroristov vsega Egipta, je prinesel na razpravo nekaj humorja, ko je dejal predsedniku Gamalu Salemu, da je bil tudi on v sedmimi preganjanjih. Talat je skušal zagovarjati tudi Hodeibija, toda glavni kolovodja je bil tako prestrašen, da je sodniku predložil zdravniško potrdilo, da bolega za hemiplegijo, zaradi katere sta mu baje opešala spomin in delovna sposobnost. S tem zagovorom in drugimi argumenti je hotel dokazati, da ni prisoben in torej ne odgovoren za svoja dejanja.

Obraznava in izpovedbe teroristov, najboljših članov organizacije »Muslimanskih bratov«, so pokazale, da so bili pripravljivi zateči se k najhujšim nasilnim dejanjem, ubojem in razdejanju, požigom in izgonu tujcev, samo da bi se dokopali do oblasti. Pripravljali so se na najhujši teror, niso pa bili kos protitudarcu vlade, tako da zdaj že lahko rečemo, da

Hasan el Hodeibi, vodja egiptovskih »Muslimanskih bratov«

Rezultati ameriške gospodarske konference

Washington, 6. dec. (AP). Ameriški državni podtajnik Herbert Hoover ml. je po povratku v Washington izjavil, da je ameriška gospodarska konferenca v Rio de Janiru, ki se je ravno zaključila, pripeljala k okrepljeni sodelovanju med ZDA in južnoameriški državami.

DANES POSVETU

U Nu na Kitajskem

Vse vam razlikam, bodi da izvirajo iz različnih gledišč in ideoloških, bodi iz velikosti in moči posameznih delov azijskega kontinenta, zvezo moramo zankati da si azijske države, predvsem dežele na Daljnem vzhodu, zelo prizadevajo premostiti medsebojne prepade in najti podlago za sodelovanje v miru. Nobeno od Kitajske, ki se reče, da so stiki med razpoložljivi in Burmo barometer tega sodelovanja in dobre volje po mednarodnem zblizanju azijskih delov. Na mnogih mestih okoliščin je treba dvema različnima delavca toliko stisniti, ki ne morejo prikriti dobre ali slabe volje.

Z VSEH STRANI SVETA

BOJ PROTI MALARIJI V AMERIKI

Zeneva, 6. dec. (AFP). Svetovna zdravstvena organizacija je objavila, da bo v Severni in Južni Ameriki v kratkem začel boj proti malariji. Pri tem ugotavljajo, da bodo bolezen zatrli v manj kot petih letih.

MEDNARODNI TEČAJ ZA ATOMSKO STROKOVNJAKE

Washington, 6. dec. (USIS). Predsednik ameriške komisije za atomsko energijo Lewis Strauss je napovedal, da bo maja 1955 v Oskridren poseben tečaj za uporabo izotopov, ki se ga bodo razen ameriških strokovnjakov udeležili tudi znanstveniki in tehnični strokovnjaki iz drugih dežel.

ZRTVE VIHARJEV V ALABAMI IN GEORGIJI

Alabama, 6. dec. (Tanjug). Silni viharji, ki so zajeli področje vzhodne in zahodne Georgije, so terbi ustavili 38 ljudi. V Alabami je nekoli so bili tudi poškodovani električni kablji.

VELIKA BRITANIJA PO SPORAZUMU O IRANSKEM PETROLEJU

Nairobi, 6. dec. (Reuter). Sodišče je zavrnilo pravičnega italijanskega lastnika ljudi proti sklepu sodišča, ki ga je tanker Riosa Mary izvozila iz Irana po podržavljenju britanskih petrolejskih vrelcev v Iranu leta 1951.

PRIZIVNO SODIŠČE JE PRITOŽBO ZAVRNILO

čes da ta petrolej še vedno pripada anglo-iranski družbi.

PRIDOBIVANJE NAFTE V BAŠKIRSKI REPUBLIKI

Moskva, 6. dec. (Tass). »Pravdas« poročila, da bo proizvodnja nafte v baškirski republiki kmalu dosegla enako proizvodnjo kakor v centru petrolejske industrije Azerbejdžanu. V prvih desetih mesecih 1954 je narasla za 20% v primeri z enakim razdobjem minuloga leta.

PO OKTOBRSKEM SPORAZUMU S KITAJSKO

Moskva, 6. dec. (Nova Kitajska). V Moskvo je prispela kitajska delegacija pod vodstvom podpredsednika kitajske planске komisije. Razgovori delegacije s sovjetskimi funkcionarji se bodo nanašali na izpolnitev sporazuma med obema deželama, sklenjenega v minulem oktobru. Razpravljali bodo o sovjetsko-kitajskem sodelovanju na znanstvenem in tehničnem področju.

POLJSKA VOLITVE V KRAJEVNE LJUĐSKE SVETE

Pariz, 6. dec. Poljska časopisna agencija poroča, da so bile volitve na Poljskem volitve ljudskih svetov. Izvoljenih je bilo več kot 230.000 evlincev, med njimi več kot 150.000 v vaške ljudske svete.

VIETNAM 28 ZRTEV LETALSKE NESREČE

Saigon, 6. dec. (Reuter). Ob letalski nesreči na gorskem področju v

delili ministrske položaje. Zasedli naj bi jih advokati, pravniki, študentje, profesorji in trgovci. Njihova intelektualna raven in vedenje pred sodiščem pa kaže, da so bili vodilni kadri organizacije brez slehernih osebnih in moralnih vrlin. Egipt zdaj dobesedno strmi, ko vidi, kakšni ljudje so hoteli odločiti o njegovih usodi.

Zato je povsem upravičen obracun za »Muslimanskimi brati«, čeprav ima organizacija več milijonov pristavev. Politično gibanje pod vodstvom oficirskega Revolucionarnega sveta se pripravljaja na likvidacijo najbolj reakcionarnih nazadnjaških elementov, ki so hoteli potisniti razvoj dežele najmanj za celih sto let nazaj.

Zdravko Pečar Obrambno sodelovanje Turčije in Egipta

Ankara, 6. dec. (Tanjug). V zvezi z uvodom, ki ga je polkovnik Naser napisal za knjigo o odnosih med arabskimi deželami in Turčijo, v katerem ja poudaril, da Turčije varnost pomeni hkrati tudi varnost teh dežel, opozarja glasilo demokratske stranke Zafer, kako potrebno in važno je turško-egiptovski prijateljstvo za zaščito miru na Srednjem vzhodu. Časnik pozdravlja izjavo polkovnika Naserja in poudarja, da je treba pospešiti skupne napore za združitev obrambnih sil vseh držav Srednjega vzhoda, zlasti se Turčije in Egipta.

AKCIJA PROTI KOMINFORMOVCEM V ITALIJI

Ali se bo vladna koalicija okrepila z najnovejšimi gospodarskimi in političnimi ukrepi proti kominformovskimi strankama?

Rim, 6. dec. (Tanjug). Italijanska vlada je dala upravnim organom podrobna navodila v zvezi s sklepom ministrskega sveta o ukrepih proti komunistični in socialistični stranki. Predvsem gre za odvzem obrtnih dovoljenj in koncesij, ki so jih dali podjetjem in organizacijam, povezanim z obema kominformovskimi strankama. Razen tega bodo prepovedali tudi nekatera združenja na kulturno-produciskem področju, ker so ugotovili, da sta jih z dobičkom izkoriščali obe stranki. Ministrstvo za zunanjo trgovino proučuje pogojanje uvoznih in izvoznih podjetij, ki so bila v poslovnih stikih z vzhodnimi deželami. Ugotovili so, da sta bili kominformovski stranki v zvezi z nekaterimi med njimi.

Upravni organi so dobili nalogo, naj raziščejo politično pričanje nameščencev v državnem aparatu in da predložo odstavitev vseh tistih, ki so povezani s komunistično, socialistično in fašistično stranko. Podpredsednik vlade Saragat je sinoči na konferenci socialistnih demokratov v Milanu podpril ukrepe proti kominformovskim strankam, češ da so za obrambo sedanega sistema nujno potrebni in da so v skladu z interesi socialnodemokratske stranke. Politični krogi različno presojajo vladne ukrepe. Spričo mlačnega reagiranja komunističnih in socialističnih članikov sklepa, da nekateri vladni listi, da bodo ukrepi hudo oslabil organizacijsko omrežje KP Italije in utrdili položaj vlade ter njene koalicije

Volilna zmaga socialistov v zahodnem Berlinu

Berlin, 6. dec. (AFP). Socialnodemokratska stranka je na večerajšnjih volitvah v Zahodnem Berlinu dosegla relativno večino glasov in absolutno večino mandatov v mestnem senatu. Socialni demokrati so davi razglasili, da bodo sodelovali z Adenauerjevo krščansko-demokratsko unijo. Predstavniki obeh vodilnih strank so se sporazumeli, da bodo ustvarili močno demokratično koalicijo ne glede na njihova nesoglasja v zunanje-političnih vprašanjih.

Brezposelnost v Trstu narašča

(Od stalnega dopisnika »Borbe«) Trst, 6. dec. Podatki tržaške industrijske, trgovske in kmetijske zbornice kažejo, da je bilo oktobra v Trstu 500 več brezposelnih kot septembra. V letošnjih zadnjih mesecih brezposelnost v Trstu sploh narašča.

Podjetje »Modiano« namerava kmalu odpustiti 50 delavcev, uprava konopljarne pa je napovedala, da bo odpustila 150 delavcev in delavk, ker ji primanj-

(Od posebnega dopisnika »Borbe«)

New York, decembra

Soglasni sklep sedanega zasedanja OZN o razorožitvi je bil konkretno odmev novega mednarodnega položaja na vzdušje Generalne skupščine in dokaz, da je optimizem glede perspektive nadaljnega dela v mednarodni organizaciji upravičen. Zgodovina pogajanj o razorožitvi samo potrjuje to sodbo. Diametralno nasprotujoča si gledišča in mučne, brezplodne razprave so značilne za razvoj tega vprašanja do desetega zasedanja OZN. Uspeh veseli, da bi to jesen zblizale gledišča in celo stopile pred skupščino s skupnim osnutkom resolucije, so zato razlagali kot zanesljiv dokaz, da je v mednarodnih stikih nastala dokončna sprememba na boljše.

Misel o univerzalni razorožitvi je zadevala v zadnjih 25 letih na splošno podporo v načelu, razgovori pa v tem obdobju niso dosegli uspeha. Po drugi svetovni vojni in strašnem upuščanju, ki ga je zapustila človeštvo, zlasti pa glede na perspektivo atomskega vojskovanja je prišlo to vprašanje znova na dnevni red. Ze leta 1946 je bila ustanovljena komisija za atomsko energijo, leta 1947 pa komisija za klasično orožje. Prva naj bi se ukvarjala s specifičnim vprašanjem »orožja za množično uničevanje«, naloga druge pa je bila proučiti možnosti, kako bi zmanjšali običajno orožje.

Ta koncepcija pa se je pokazala zgrešeno. Januarja 1952 je bila ustanovljena namesto dveh posebnih komisij ena enotna komisija za razorožitev. Njene članice so avtomatično postale vse dežele, zastopane v Varnostnem svetu, razen njih pa še Kanada kot posebna sila na področju atomskega orožjevanja. Do minulega zasedanja OZN je imela komisija na desetine sej brez slehernega vidnega uspeha. Zato je VIII. zasedanje skupščine 28. novembra 1953 sprejelo resolucijo o ustanovitvi pododborna komisije za razorožitev z nalogo, da bi v razgovorih za zaprtimi vrati našel izhod, ki ga ni bilo moč najti na javnih sejah. V pododboru so bile zastopane razen Kanade štiri velesile.

Od 25. aprila 1954, ko se je ta odbor prvokrat sestel v New Yorku, do 22. junija, ko je v Londonu zaključil razgovore, je imel 20 sej. Njihov sad je bila vrsta še zmeraj nasprotujočih si predlogov o razorožitvi. Kakor se je pozneje pokazalo, je bil na teh razgovorih predloženi francosko-angelski načrt pravzaprav napoved in podlaga poznejšega zblizevanja gledišč. Toda do tega zasedanja so bila glavna nasprotja glede vprašanja razorožitve v tem, da so se postavile zahodne države na stališče, da imajo SZ in z njo povezane države nepri-

merno močnejšo teritorialno vojaško silo in zmogljivost. Prednost Zahoda je bila edino v atomskem orožju za moderno vojskovanje. Zato je bilo po mnenju zahodnih držav glavno lotiti se najprej klasične razorožitve in šele pozneje bi lahko govorili o razorožitvi na atomskem področju.

SZ pa je zahtevala brezpogojno prepoved orožja za množično uničevanje kot prvi korak in pogoj za sleherni razorožitev. Po sovjetski zamisli bi bilo treba s skupno deklaracijo vseh držav prepovedati uporabo vseh atomskih bomb. Ko bi to dosegli, bi bila SZ pripravljena začeti pogajanja o razorožitvi na področju običajnega orožja.

Pododboru poslani predlog Francije in Velike Britanije se je približal sovjetskimi zahtevam, hkrati pa je ohranil temelje zahodnega stališča. Ta predlog je pravzaprav kombiniral klasično orožje z vzporedno prepovedjo atomskega orožja v poznejši fazi. SZ je prvi hip ta kompromis odklonila, vzporedno s postopnimi spremembami v sovjetski zunanji politiki na drugih področjih pa je začela Moskva drugače presojati tudi vprašanje razorožitve. Tako je Višinski 30. septembra 1954 v generalni debati pred plenumom napovedal dramatičen odmik od prejšnjega stališča. Sprejel je francosko-angelski načrt kot podlago za razpravo o razorožitvi.

Pogajanja po diplomatskih kanalih, v katerih je kot posredovalec zelo uspešno in spretno sodeloval kanadski delegat Paul Martin, so privedla do skupnega predloga petih držav, članic londonskega pododborna. Njihov sporazum je zagotovil soglasno izglasovanje resolucije o razorožitvi. Njene glavne določbe so:

1. zahteva po »nadaljnjih naporih, da se doseže sporazum«, in sicer a) ureditev, omejitev in večje skrajšanje vseh oboroženih sil in običajne orožje; b) totalna prepoved proizvodnje orožja in c) upostavitve učinkovite mednarodne kontrole nad razorožitvijo;
2. zahteva, naj skuša komisija za razorožitev najti sprejemljivo ureditev ob upoštevanju raznih že sproženih predlogov o razorožitvi;
3. pobuda, naj pododbor komisije za razorožitev nadaljuje svoje delo;
4. zahteva, naj komisija predloži Varnostnemu svetu in Generalni skupščini poročilo o svojem delu »brž ko bo dosežen zadosten napredek«.

Generalna skupščina je odobrila to resolucijo 4. novembra. Dva tedna pozneje, 19. novembra, je začela komisija za razorožitev pod predsedstvom Višinskega uresničevati priporočilo najvišjega foruma organizacije: sklenila je, naj se pododbor petih držav sestane v začetku decembra ter določi kraj in čas svojih poznejših sestankov. Pogajanja o razorožitvi so se premaknila z mrtve točke v smeri, ki vzbuja upanje glede nadaljnega sporazuma.

Resolucija petih držav in obnoveitev dela pododborna za razorožitev za zdaj še zmeraj ne pomenita več, kakor sporazum o tehnični, proceduralni strani nadaljevanih razgovorov o tem važnem vprašanju. Velike razlike v nazorih o organizaciji in kontroli nad razorožitvijo ter druga konkretna vprašanja pa so še ostala. Vendar pa, v pogojih šele začete obdobja premirja po hladni vojni, začetni sporazumi odpirajo nove perspektive.

Zato sedanjo Generalno skupščino že po pravici imenujejo zgodovinsko prelomnico v mednarodnih stikih. OZN dobiva v teh novih pogojih znova svojo pravo vlogo organizatorja sodelovanja vseh dežel na podlagi medsebojnega spoštovanja in enakosti velikih in malih.

Jaša Levi

IZMENJAVA RATIFIKACIJSKIH LISTIN O SUESKEM SPORAZUMU

Kairo, 6. dec. (Reuter). Velika Britanija in Egipt sta danes izmenjala ratifikacijske listine sporazuma o umiku britanskih čet s področja Sueškega prekopa.

FRANCIJA STAVKA ŽELEZNIŠKEGA PROMETNEGA OSEBJA

Pariz, 6. dec. (AFP). Avtonomna federacija sindikatov železniških strojevodij in kurjačev ter voznikov na električnih železnicah v Franciji je napovedala dvodnevno stavko. Sindikati zahtevajo povišanje mezd. Sodišče, da bo ta stavka povzročila velike motnje v voznem redu.

TUNIZIJA POMIRJENJE FELAHOV

Tunis, 6. dec. (AP). Po francoskih podatkih se je danes več kot 1400 felahov vdal francosko-tunjskim oblaštem. V smislu amnestije so bodo lahko vsi uporabili, ki bodo izročili orožje pred tožnim oploščem, vrnil domov in ne bodo izvajali proti njim nobenih represalij.

SUDAN IZJALOVLEN ATENTAT NA EL ASHARIJA

London, 6. dec. (Reuter). Kairski radio poroča, da je bil izvršen atentat na predsednika sudanske vlade Ismaila el Asharija. Atentat so jo izjavili.

DEMONSTRACIJE ZARADI SMRTNH OBSEDE V KAIRU

Kartum, 6. dec. (AP). Člani organizacije »Muslimanskih bratov« so demonstrirali v Kartumu iz protesta proti obsodbi voditeljev organizacije v Egiptu. Policija je demonstrante razgnala.

S konference v Moskvi: spredaj v sredi vzhodnomišl ministrski predsednik Otto Grotewohl, ob njem na desni Walter Ulbricht, na levi Otto Nuschke

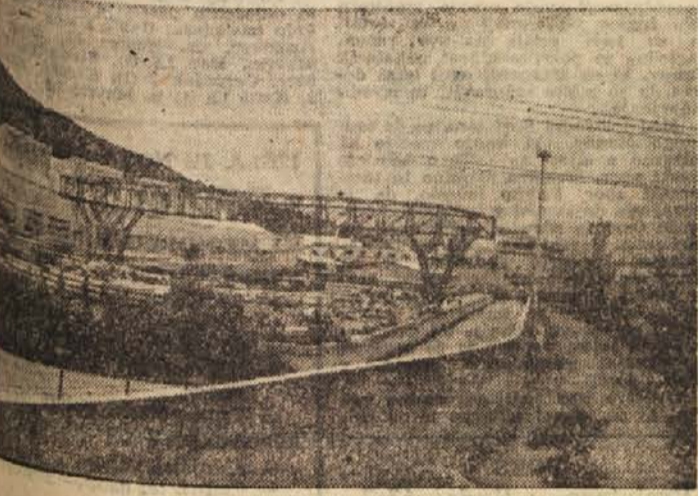
PO GORIŠKEM IN TOLMINSKEM

PERSPEKTIVE ZA RAZVOJ GOSPODARSTVA

Novih in razširjenih industrijskih objektih bo že prihodnje leto dobila večina nezaposlenih žensk

Goriški okraj sodi med tiste naše socialistične domovine, ki so po osvoboditvi oziroma priključitvi k Jugoslaviji gospodarsko najbolj napredovali. Največje uspehe je dosegla industrija, ki je ob priključitvi, če izvajamo celovito celovito cementarno, sploh ni bilo. Sedaj pa obratuje v tej delavnici sadja in vina več novih tovarnov in podjetij, ki posredno ali neposredno dajejo kruh 20.373 žilavcem in uslužbencem, se pravi več kot tretjini prebivalstva. Narasčanje industrijske proizvodnje (letos za približno 20

tako sprejela vso rezervno žensko delovno silo v Vipavski dolini. Iz sedanje zastarele in majhne livarne Strukelj se bodo v Solkanu postopoma razvile Goriške strojne livarne in tovarne. V njih bodo izdelovali stroje za gradbeništvo, gradnjo cest, potrebe obrti, štedilnike raznih dimenzij, sobne peči in najrazličnejše polizdelke iz litih kovin. Ko bo dograjeno, bo podjetje zaposlovalo okoli 500 delavcev. Skalnati kraji Sabotina in Katarine (pri Solkanu), tik ob železnici, se s svojimi neizčrpnimi

Pogled na del Cementarne v Anhovem

zalogami apnenca najboljše kakovosti v Evropi kar sami ponujajo za razvoj industrije apna, gramoz vseh vrst in peska. Prav te dni so geologi zaključili raziskovalna dela in predložili obširen elaborat in investicijski program za nadaljnji razvoj te industrije pristojnemu organu pri Izvršnem svetu LRS. Avtoobnova v Sempetru pri Novi Gorici je za sedaj še manjša uslužnost podjetja, kmalu pa bo preraslo v večji industrijski obrat, ker bodo začeli prvi v Jugoslaviji izdelovati prikolice za kamione in druga motorna vozila ter sestavne dele za vagonce. Prihodnje leto bodo modernizirali obrate in povečali proizvodnjo v številnih drugih podjetjih, ki bodo skupaj z naštetimi lahko zaposlili približno 2000 novih delavcev. Spričo ugodnega podnebnja in drugih pogojev bo kmetijstvo, ki je sedaj še glavna, v goriškem okraju tudi v bodoče ostala važna gospodarska panoga. Z novimi agrotehničnimi ukrepi in povečanjem uporabe umetnih gnojil in drugih kemičnih spojin za pospeševanje kmetijstva bo treba napeti vse sile za zboljšanje kmetijstva.

V Idriškem so odprli prve prostore v novem združnem domu

V vasi Idriško pri Kobaridu so te dni v nedavno zgrajenem združnem domu odprli prve obratne prostore, ki jih bodo uporabljali za potrebe splošne kmetijske in upravne prostore za domovno društvo »Partizani«. Slavnostno otvoritev so prišli obiskovali predstavniki občinske ljudske odbora, različnih združenih organizacij in drugi gostje. Ob otvoritvi je bil kratko govorec predsednik odbora, ki ima največ zaslug, da je podpril vaščanov združni dom. Prebivalci, ki so prispevali raznega materiala in opravili gradbeno delo, vrednost zgradbe pa je okoli 12 milijonov. Po odprtju bodo v domu bivali približno 105 otrok. Na Tolminskem bodo odpravili 105 otrok

Na Tolminskem bodo odpravili 105 otrok. Sredstva, ki jih je prispeval razniškim okraj ZB NOV, bodo v toletni in toplini prihodnje dni obiskovali, mislimski in razno obutvijo 73 otrok padlih vojakov in števili mladih obdaroval.

Na Tolminskem bodo odpravili 105 otrok. Sredstva, ki jih je prispeval razniškim okraj ZB NOV, bodo v toletni in toplini prihodnje dni obiskovali, mislimski in razno obutvijo 73 otrok padlih vojakov in števili mladih obdaroval.

Načrti za nadaljnjo rast Nove Gorice

Sedaj Nova Gorica, naše najmlajše mesto, ki šteje okrog 8000 prebivalcev, že v marsičem nadomešča severozahodni Primorski središče, ki je ostalo onstran križične meje. Postavljeni so temelji, na katerih se bo mesto s svojim gospodarskim razvojem lahko širilo in se v perspektivi združilo s Solkanom in industrijskim Sempetrom v močno strnjeno naselje. V tekočem proračunskem letu so porabili za gospodarski napredek novogoriške občine in najnujnejše komunalne potrebe mesta skoraj 500 milijonov dinarjev. V kratkem bodo začeli graditi, oziroma že gradijo deset novih stanovanjskih blokov ter upravne zgradbe za tri podjetja. Mesto bo še to zimo dobilo dve novi ulici. Popravili in uredili bodo mestne ulice ter okolišne stanovanjskih blokov. Prihodnje poletje bodo dogradili tudi novo kavarno in restavracijo. M. D.

Celje napravi vtis lepo urejenega mesta

Muzejski trg in Mestni muzej bodo uredili

Za tiste, ki žive v Celju, ne bi mogli reči, da so številne zunanje spremembe v mestu, zlasti še v obdobju zadnjih dveh let, napravile nanje tak vtis, kakršnega dobi prišlec sedaj pri ogledu mesta. Res, Celje je ima svojstven mlk lepo urejenega mesta s številnimi parki in javnimi nasadi. Razen Muzejskega trga, gornjega dela Stanetove ulice in Tomšičevega trga, je stari del mesta domala urenjen. Ulice so asfaltirane, povsod nova kanalizacija, namesto navadnih električnih žarnic pa svetijo ponoči fluorescentne luči. Prasenčca tudi nočna razsvetljava Titovega trga. Toda so urediti razsvetljava za Dan republike. So pa še seveda problemi, predvsem v zastarelem električnem omrežju in zastran neurejenih komunalno tehničnih naprav v obrobni delih mesta.

Zato bo prihodnje leto Ljudski odbor mestne občine posvetil veliko več skrbi urejanju kanalizacije, cest, vodovoda in elektrifikacije v tistih delih mesta, kjer je to spričo razvoja nujno. Razen gradnje novih stanovanjskih poslopj in nadaljevanja že začelih, bodo prihodnje leto v mestu obnovili Tomšičev trg (asfaltiranje), gornji del Stanetove ulice, Mariborsko cesto in Muzejski trg, kjer bodo začeli ustrezna regulacijska dela. Prav tako je za naslednje leto predvideno obnavljanje poslopja stare grofije, kjer je sedež Mestnega muzeja, Studijske knjižnice in Mestnega arhiva. Kakor je poslopje mestnega muzeja neurejeno, tako je tudi ves Muzejski trg z bližnjimi Okopi najbolj neurejen del mesta, a vendar zelo obiskani zaradi redkih zgodovinskih znamenitosti. Ni izključeno, da bi nekatera dela tod začeli že letos, če bi bili pravčasno izdelani ustrezni načrti,

Živinorejci na Dolinskem, Ravenskem in Goričkem so zavihali rokave

V petek, 3. decembra, so imeli prekmurski živinorejci v Murski Soboti zbor. Ugotovili so, da ima napredek živinorejstva, sprejeli so ustrezne sklepe, katerih uresničitev bo že v najbližji bodočnosti ugodno vplivala na dvig prekmurske živinoreje.

ŠTEVILO ŽIVINE NA ZADOVOLJIVI VIŠINI

Po zadnjih podatkih reče na 64.113 hektarjih kmetijske površine 50.000 glav goveje živine, od tega 30.000 krav, okrog 70.000 prašičev, 200.000 perutnine, 4500 konj in 1500 ovac. Ta živina, preračunana na govejo živino, kaže, da na 1 ha kmetijske površine rade več kakor eno govedo, kar je daleč nad republiškim povprečjem. Bruto dohodek živinorejske proizvodnje (mesa, mleka, jaje) je znašal leta 1953 približno 1.170.000.000 din, ne upoštevajoč vrednosti gnoja in ostalih koristi v zvezi s tem. Razen tega pa uporabljajo nad 80 odstotkov krav za kmetijska dela.

DONOSNOST JE TREBA ZBOLJSATI

Če so prekmurski živinorejci lahko v glavnem zadovoljni s številnim stanjem živine in strukturo, pa nikakor ne morejo biti zadovoljni s sedanjo donosnostjo. Predvsem je slaba molznost; letno pride na kravo le okrog 1300 kg mleka. Prav tako je nizka kakovost goveje živine. Prašičev prodajo letno sicer 15.000, vendar so povprečno težki le po 70 kg. Perutnarstvo daje 20 odstotkov vsega dohodka živinoreje, vendar pride letno na kokoši le 80 jajc. Ob enaki prehrani daje selekcionirana štajerska okrog 150 jajc, vendar redijo v prekmurskih vaseh vse močnejše mešanice.

POSPEŠEVANJE ŽIVINOREJE IZVAJAO ZADRUGNE ORGANIZACIJE

Vse pospeševanje živinoreje vodi okrajni živinorejski odbor pri OZZ v Murski Soboti, pospeševanje pa izvaja kmetijske zadruge. Živinorejske odbore ima 66 zadrug, delavnih pa je 35 odborov. Zadruge se v glavnem zavedajo, da so poklicane za pospeševanje kmetijstva, vendar pa nekateri gledajo vse le skozi trgovaška očala. Največ zanimanja sta v tem letu kazali zadruzi Šalovci in Crenkovi, ki imata tudi plemenitne postaje. Dobro pa delajo tudi zadruge v Tešanovcih, Pucenih, Lemerju, Puzevcih in še nekaterih.

V okraju imajo 242 plemenških bikov. Rodovniški krav je 2843, pod molzno kontrolo jih je pa 1896. Predvidoma bo znašala molznost rodovniških krav 2200 kg na kravo, na kmetijskem gospodarstvu Rakičan pa celo nad 3000 kg. Letos so zadruge nabavile 82 bikov za plemo, 90 merjasev in iz Anglije je bilo uvoženih šest merjasev. Za zboljšanje kokošereje so nakupile 300 petelinov čistokrvne štajerske pasne in nad 6000 jajc za valjenje.

VELIK POMEN UMETNEGA OSEMENJEVANJA

Posebno vlogo pri dvigu govedoreje ima osemenjevanje krav, kar opravljajo v Prekmurju že tretje

leto. Lani je bilo osemenjenih 2368 krav, letos pa se ta številka približuje že 5000. Osemenjevalni Zavod v Murski Soboti ima v okraju 17 osemenjevalnic, seme pa pošilja tudi v okraje Ljutomer in Maribor. Narasčaje je zelo zadovoljiv, prve potomke že dajejo pri istih pogojih krmiljenja 20-30 odstotkov več mleka kot matere. Na postaji je trenutno 6 bikov, dva bodo izločili, še letos pa bodo uvozili 5 prvotinskih bikov iz inozemstva. Veterinarski zavod tudi zdravi živino.

ZBOLJSANJE MOLZNOSTI, VREDETI DOBER ZAROD ZA PLEME IN ZAKOL, PREDVSEM PA PRIDELATI DOVOLJ KRME - GLAVNE NALOGE

Da bi obstoječo živino pravilno prehranili, bi potrebovali 135.000 ton osnovne krme. Ob normalnih letinah je pa pridelajo komaj 94.000 ton, ob suhi pa seveda veliko manj. Živinorejci krijejo primanjkljaj s slamo in ropo. Poskušali bodo travnike bolj gnojiti in tudi zasaeti nove. Pašnike, ki so na vodoplivnih legah, bo potrebno meliorirati in regulirati. Krmo, predvsem deteljo, bo treba pridelovati na njivah. Prav tako bo potrebno graditi več silosov, poskrbeti za zadostno količino močnih krmil. Živinorejci računajo že tudi na odpadke tovarne za predelavo sladkorne pese, ki naj bi jo nekje v tem kraju gradili.

Ker ima samo en odstotek kmetovalcev urejena gnojlišča in gnojnice name, jih bo potrebno načrtno graditi. Pomembno bo potrebna samo pri cementu, večino del bi opravili kmetje sami.

TOVARNO MESNIH IZDELKOV V MURSKI SOBOTI JE POTREBNO MODERNIZIRATI

Z ureditvijo moderne mlekarne v Murski Soboti in treh večjih zbiralnih centrov s hladilnimi in ostalimi potrebnimi napravami bo gradnja mlekarških objektov v pokrajini zaključena. Potrebno bo samo izboljšati odkup mleka na zbiralnicah. Tako ne bodo imeli živinorejci skrbi, kam prodati mleko, kajti tovarna ga bo lahko predelala dnevno do 30.000 l.

Nujno je pa potrebno ukreniti vse potrebno, da bo tovarna mesnih izdelkov v Murski Soboti povečala sortiment izdelkov, predvsem konzerve, in da bo prostore modernizirala. Tudi to bo ugodno vplivalo na nadaljnji razvoj živinoreje v pokrajini. -K-

Priprave za Novoletno jelko v koprskem okraju

V Koprku se je prejšnji teden prvič sestel Okrajni pripravljalni odbor za prireditve ob Novoletni jelki in prihodnje Deda Mraza. Letos bo Dedeček Mraz lahko prvič brez ovir potoval od Triglavu do Jadrana in obiskal najmlajše v koprskem okraju, ker ni več bloka pri Rižani. Sicer ga imajo otroci v lepem spominu že od prej, saj jih je razveseljeval in obdaroval vsa leta po osvoboditvi.

Pripravljalni odbor je pozval večja podjetja in gospodarske organizacije, naj po svojih možnostih prispevajo, da bi lahko Novoletno jelko praznovali tudi v gospodarsko šibkejših občinah. Mladje občine so program prireditev in skrb za obdaritev otrok prevzele same. V Portorožu bodo najbrj tudi letos pripravili otroški sejem. M. D.

V Koprku precej zidajo

V Koprku bodo prihodnji mesec do gradili poleg hotele Triglavu največje poslopje v mestu in okoliški na tleniki s 33 stanovanji. V pritličju bo do prostori Narodne banke, frizerski salon in slaščičarna. Prihodnje dni bodo začeli graditi tri nove 6-nadstropne stanovanjske bloke. V ta namen so že določili 180.000.000 din iz republiških in okrajnih sredstev. Zidati bodo tudi novo gimnazijo in upravno poslopje bodoče koprške skupnosti komun. M.

LESIČNO

Vinogradniki, ki so pustili pozeebo trto lani vnomar, jim letos ni rodila, kjer so jo pa tudi lani ne govali, je dala letos vsaj nekaj pridelka. Zaradi moče grozdje ni dobilo sladkoba, vino je kisel, da se bodo z njim tudi pijančki neradi spriznili.

Davek po katastru v občini Lesično ni zajel vseh kmetij enako pravično. Med posameznimi kraji in kmetijami so ponekod preostale razlike, ki jih bo lahko odpravila le nova splošna strokovna ocena in razporeditev zemljišč. F. Č.

Ženo je zadavil

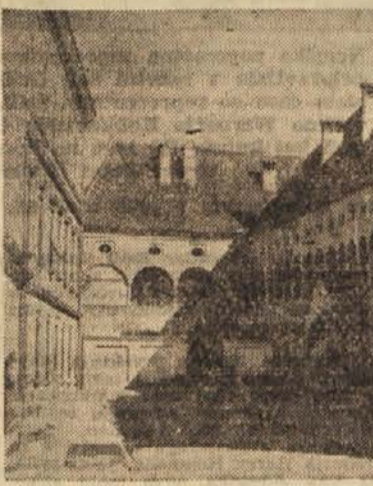
V mariborski zapor je 1. decembra zjutraj prišel 29-letni Jože Ertl, po poklicu kovač, stanujoč v Mariboru, ki je paznike prosil, naj ga zaporo, ker je zadavil ženo. Pazniki so Ertla začasno zaprli in obvestili TNZ. Da ugotovi, če je njegova trditve resnična. Le-ti so šli na Ertlovo stanovanje in našli na tleh v kuhinji ženo mrtvo. Žrtvo je imela okoli vratu zadrgnjeno vrvi, ki je bila spjelnjena skozi žensko na podstrežje in tamkaj privezana za tram. V kuhinji je bil velik norod, kar je kazalo, da se je žena pred emrtjo z morilcem borila. F. K.

Vozil je traktor, čeprav za to ni bil usposobljen

Ker je Jože Mlakar, doma iz Poniške, vozil letos traktor »Steyer« z obremenjeno prikolico in na cesti Looč-Ponikva oboje zaradi neprevidnosti zvrnil v občestni jarek, ga je sodišče kaznovalo s enim mesecem zapora, pogojno na dobo dveh let. Do nesreče, zaradi katere je prišlo do večje materialne škode, je prišlo zaradi neznanja šoferja, Mlakar je bil le šofer - B amater, zato ne bi smel voziti traktorja. To bi bil moral vedeti tudi lastnik traktorja in ne bi smel dati vozila vsakomur.

Pogojno zaporno kazen 2 mesecev je dobil tudi šofer I. P. iz Maribora, ker je pred nekaj meseci na železniškem prehodu v Celju zlomil ob spuščeni zapornici. Sekelji za vzdrževanje proge je povzročil za 17.351 din škode, ki jo bo moral poravnati, vtem ko na tovarnem avtomobilu S-9018 ni bilo materialne škode. F. K.

zlasti za ureditev muzejskega poslopja in novega lapidarija. Upoštevanje pomembno vloge celjskega muzeja, ki se je zavidljivo razvil posebno v zadnjih nekaj letih, je ureditev poslopja za mesto neodložljiva naloga. Razen že naštetih samostojnih ustanov, ki gostujejo v poslopju Muzeja, so to še skladišča trgovskega podjetja »Sadje-zelenjava« ter velika vinska klet podjetja »Celeja-sad«. Mestni arhiv ima 5 podstrešnih prostorov, ki tudi

Celje - poslopje stare grofije z lesenimi balkoni - Sedež Mestnega muzeja

ne ustrezajo več potrebam. Preobteženost gornjega nadstropja je škodljiva in bo zato potrebno slej ko prej misliti na nove prostore za Mestni arhiv.

Da bi čimdlje ohranili najstarejši - prečni trakt poslopja Stare grofije, predlagajo odstranitev dveh notranjih obokov in namestitve ravnih stropov. Tako

celjskega področja. V ta namen bodo porabili tudi tlak iz stare cerkve na Skalah pri Velenuju. Muzejski trg se bo z ureditvijo lapidarija zelo izpremenil. Splošno vzeto, bo ureditev muzejskih prostorov in bližnje okolice za Muzej velika prelomnica v povojnem razmahu, saj se je kot nekdanji provincijski muzej uvrstil po svoji dejavnosti na IV. mesto med slovenskimi muzeji. Za uresničitev vsega tega bo nedvomno doprinesel največ Ljudski odbor mestne občine Celje, ki ima vselej pravilno razumevanje za potrebe te ustanove. F. K.

Sodišče v Celju jih je kaznovalo

Brivska pomočnika Mirko Gršič iz Odjaca v Vojvodini in Stjepan Kajdič iz Istega kraja, sta oktobra letos odpovala iz Vojvodine v Slovenijo, da bi tod nekje pobegnili čez mejo v Avstrijo. Vendar nista imela dovolj sreče. Za njun namen so zvedeli varnostni organi in jih že na vlakcu proti Celju aretirali. Za poskus prepovedanega prehoda čez mejo sta se oba zagovarjala pred Okrajnim sodiščem v Celju. Sodišče je kaznovalo Gršiča s 8 meseci zapora. Kajdiča pa s 3 meseci zapora. Gršič je prejel sorazmerno višje kazni zato, ker je lani poskušal pobegniti čez mejo in je nagovoril k temu še Kajdiča.

bil obsojen zaradi goljufije in tatvine na 10 mesecev zapora. F. K.

Z ročnimi urami sta prekupčevala

Marija Jesenšek iz Zagreba je hotela spomagati svojememu sinu Stefanu v Zalcu tako, da je v Zagrebu kupovala zapesne moške ure in jih pošiljala sinu v Slovenijo. Ure je nakupovala po 2300 do 3000 dinarjev, njen sin pa je v Zalcu in Celju prodajal in zaslužil pri vsaki 1500 do 1700 din. Ker pa je pečanje s tako trgovino kaznivno, bosta morala ob plačati skupaj 9000 dinarjev kazni.

Pogojna kazen je ni odvrnila od goljufije

Lani je Okrajno sodišče v Celju kaznovalo F. Mastnark zaradi goljufije z enim mesecem zapora, pogojno za dobo dveh let. Vendar je laka kazen ni odvrnila od podobnih dejanj. Da bi spet na lahek način prisla do denarja, je v Razgorju zadrževala kmetici M. Jamnišek, da je doma z bogato donatije in ji naj torej brez skrbi posodi 5000 dinarjev, ker je bila v avtoobus okradena. Jamniškova je Mastnarkovi res izročila 5000 dinarjev, vendar jih nikoli ni dobila nazaj. Mastnarkova je oskrbovanka Doma onemoglih v Vojniku in večkrat zahajala k ondotnim kmetom, da bi ji spodobili denar, ki je nalo zapljuje. Prevečeno goljufijo je sodišče kaznovalo na 3 mesece in 15 dni zapora, ker je vsteta tudi prvotna pogojna kazen.

Za dva meseca pod ključ

Sredi avgusta so se Alojz Lisec, Vera Jezovšek in Marija Debeve vračali s popotovanja. Prva dva sta se oddolila, da prispeta noč pri Mariji Debeve, na Bregu št. 14, vendar nista

Tajnik KZ Planina pri Sevnici je manipuliral s cementom

Ko je Stanko Brdnik iz Planine pri Sevnici bil še tajnik oodotne KZ, mu je občina poverila nalogo, naj pri skrbni gradbeni material za gradnjo sose in skarde. Brdnik se je hitro lotil dela, saj je računal, da bo pri tem lahko zaslužil za svoj žep. V Trbovljah je kupil 6 ton cementa na svoj račun in zanj plačal 90.000 dinarjev govine. Od te količine je prodal 300 kilogramov cementa KZ v št. Vidu po 23 din. Osnovni solj na Planini, dalje po isti ceni 250 kg. Zdravstvenemu domu in 200 kilogramov Mirku Španu. Čeprav je ves cement kupil po 15 din kilogram, ga je Osnovni solj in Zdravstvenemu domu zaračunal po 22 dinarjev in se pri tem poslužil računov KZ, ki od tega ni imela nobene koristi. Sodišče ga je obsojilo na plačilo 30.000 din kazni.

Zdravstveni delavci so obiskali vasi na Livku

Na pobudo Okrajnega odbora Rdečega križa v Tolminu je te dni skupina zdravstvenih delavcev iz Tolminskih zdravstvenih delavcev obiskala vasi na Livku. Zdravnik je preveril stanje ljudi, določil pa je izdaj 95 novih dinarjev v skupni vrednosti 105 dinarjev, vtem ko so vse revne družine in družine s številnimi otroki obdarovali. M. D.

Na Tolminskem bodo odpravili 105 otrok

Letos poleti je Jože Čretnik iz Celja vzel pod stroho 33-letnega Evgenia Oblaka iz Vipave. Oblak je ostal pri omenjeni družini tudi po tem, ko je Čretnik moral v zapor. Nekoga dne je Oblak izkoristil odsotnost Čretnikove žene Mandice in vzel iz nočne omariče 6100 dinarjev, ki jih je le-ta dobila kot podporo od socialnega skrbstva LOMO Celje. Ko je denar zapravil, se je zopet vrnil k Čretnikovi ženi. Za tatvino je sodišče Oblaka obsojilo na pol leta zapora in je tako letos že drugič v zaporu. Pred tem je

DNEVNE NOVICE

Posebno obvestilo. Zaradi nenadne obolevnosti nekaterih glavnih izvajalcev in nenadne zadržanosti gostov v Zagrebu sta večera odpadli obe predstavi veselega večera Radia-Ljubljana in sta bili preloženi na ponedeljek, 13. dec. ob 19.15 in 21.15. Prodaje vstopnice veljajo za ponedeljek, 13. decembra.

Združenje študentov stomatologije priredi v soboto, 11. dec. ob 20 v študentski menzi na Miklošičevi c. 12 stomatološki ples in vabi na to prireditev vse zobozdravstvene delavce.

Z dopisnim tečajem se hitro nauči esperanto. Prvo lekcijo pošlje proti priložnosti 50 din Zveza esperantistov Slovenije, Ljubljana - Miklošičeva cesta 7.

Brez preparata za čiščenje madežev FLEX ne sme biti nobena gospodinja. Zanimano neškodljiv tkaninam, ni vnetljiv in ekonomičen je samo FLEX.

ZREBANJE VII. KOLA TOMBOLE ZVEZE GLUHIH JUGOSLAVIJE BO 15. DECEMBRA V NOVEM SADU

PREDAVANJA

Obzor Društva zobozdravstvenih delavcev Slovenije sporoča članstvu, da bosta na strokovnem sestanku dne 11. dec. ob 20 v dvorani CHZ predavala as. dr. Krušič o vseh s študentskega potovanja po Svici in dr. Sedlčarja: prispevek o difuziji lota z diazopolit. v soboto, 11. dec., bo ob 7.30 zjutraj nadaljeval protetični seminar za zobotehniške in terapevte tov. Penko, ob 9 bosta nadaljevala ciklus predavanj iz protetike in konservativne doc. dr. Palčič in doc. dr. Logar.

MO UROJ, Ljubljana, vapi vse rezervne oficije na predavanje, ki ga bo imel generalni podpolkovnik Radičev Jovanovič danes ob 17.30 v prostorih doma JLA o temi: »O nekaterih problemih sodobnih operacij«. Glede na važnost teme je začelno, da se predavanja udeležijo sleherni rezervni oficir.

KONCERTI

Danes zvečer ob 20.15 bo v Filharmoniji koncert slovenske simfonične glasbe. Dirigira Jakov Cipci, kot solista sodelujeta pianist Primož Ramovš in klarinetist Miha Gunzek. Na sporedu Concertino za klavir in orkester Primoža Ramovša, Simfonieta za godala Jurija Gregorca, Suita za klarinet in komorni orkester Pavla Sivca in I. simfonijska Matije Braničarja. Vstopnice od 150 din navzdol.

GLEDALIŠČA

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE
DRAMA
 Torek, 7. dec. ob 20: Bernard Shaw: »Pygmalion«. Gostovanje ljubljanske Drame v Kranju.

OPERA
 Torek, 7. dec. ob 18: Verdi: »Rigoletto«. Zaključena predstava za gimnaziji Litija in Zagorje.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA
 Gledališka pasaja
 Torek, 7. dec. ob 20: Hans Tiemeyer: »Mladost pred sodiščem«. Izven. - Gostovanje Mestnega gledališča iz Celja. Razprodano.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE
 Ljubljana, Mestni dom
 Sreda, 8. dec. ob 20: F. Žižek: »Miklova Zala«. Ljudska igra z godbo, petjem in plesom. Izven.

VSAKA TRETJA TABLICA VII. KOLA TOMBOLE ZVEZE GLUHIH JUGOSLAVIJE KI STANE 50 DIN ZADENE

Prodaja vstopnic v Mestnem domu, rezerviranje tel. št. 32-860. Za vsako tablico, ki pri zadnji uprizoritvi niso dobili več vstopnic, bodo te rezervirane do srede do 12. ure.

Lepo darilo je Eau de cologne *Marba* **SOUVENIR**

VESTI IZ MARIBORA

Dežurna lekarna v torek, dne 7. decembra 1954: lekarna »Melje«, Mejska cesta 2.

KINO
 PARTIZAN: Ameriški barvni film: »Melba«.
 UDARNIK: Švedski film: »Margita«.
SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE
 Torek, 7. dec. ob 19.30: Verdi: »Rigoletto«. Red B.

Koteks odkupuje
svinjske kože 1 a
Kg. — 200.—

DROBNI OGLASI

TRISOBNO STANOVANJE, vila ob morju, v Portorožu, zamenjan za približno enako v Beogradu ali v Ljubljani. Informacije v Ljubljani, Gregorčičeva ulica 34, pri vratarju. 4090

PARKETARSKI STROJ za brušenje parketov, dober, kupimo. Obrtno podjetje »Zvezda«, Maribor, Tržaška cesta 6. M 514.

MLADO DEKLE išče službo gospodinjke pomočnice. Pismene ponudbe pod »15. decembra« v upravo lista.

TABLICE VII. KOLA TOMBOLE ZVEZE GLUHIH JUGOSLAVIJE STANEJO SAMO PO 50 DINARJEV. — PRODAJAJO JIH VSI PRODAJALCI SREČK JUGOSLOVANSKE LOTERIE

RADIO LJUBLJANA

Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 12.30, 15.00, 17.00, 19.00 in 22.00.
 5.00-6.30 Dobro jutro, dragi poslušalci! (poster glasbeni spored) vmes ob 6.30 Pregled tiska — 6.35 Pisan spored slovenskih narodnih pesni — 7.10 Jutranji orkestralni spored — 7.30 Gospodinjski nasveti — 7.40-8.00 Zabavna glasba, vmes reklame — 11.00 Radij. koledar — 11.05 Glasbena medigra — 11.15 Cletbanom — dober dan! voščil Manica Komanova — 11.30 Orkestralni spored — 12.00 Kmetijski nakostralni spored — 12.00 Kmetijski nakostralni spored — 12.10 20 minut z Vesolimi godci — 12.45 Zabavna glasba, vmes reklame — 13.00 Zanimivosti iz znanosti in tehnike — 13.10 Melodije za razvedrilo — 14.00 Za mlade pevce in godce —

KINO »TRIGLAV«

Angleški film

ČRNI ČLOVEK

in tednik. Predstava ob 20. Ob 16 in 18 ameriška barvna risanka »Ostržek« in tednik. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

KINO »UNION«: Amer. film: »Najboljša leta našega življenja«. Brez tednika. Predstave ob 15, 18 in 21. V glavnih vlogah Frederic March, Myrna Loy, Harold Russell in Virginia Mayo. — Prodaja vstopnic od 9.30-11 in od 14 dalje.

KINO »KOMUNA«: Ameriški film: »Znamovana«. Brez tednika. — Predstave ob 18, 18 in 20. V glavnih vlogah Ingrid Bergmann in Cary Grant. — Prodaja vstopnic od 9.30-11 in od 15 dalje.

KINO »SLOGA«: Franc. film: »Državni sovražnik št. 1«. Tednik. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavnih vlogah Fernandel in Zsa-Zsa Gabor.

Ob 10 matineja ameriškega filma: »Najboljša leta našega življenja«. Prodaja vstopnic za matinejo od 9-10, za popoldanske predstave pa od 9.30-11 ter od 14 dalje.

KINO SOCA: Avstr. film: »Potepuh«. Tednik. — Predstavi ob 18

in 20. — V glavnih vlogah Paula Wessely in Paul Hörbiger. Prodaja vstopnic od 10-11 in od 12 dalje.

KINO »TRIGLAV«: Ameriški film: »Sestrična Raheia«. Predstavi ob 18 in 20. Prodaja vstopnic uro pred pričetkom predstave.

JESENICE: »RADIO«: Nemški barvni film: »Dežela smehljaja«. Predstavi ob 18 in 20. — »PLAVZ«: Angl. film: »Berlinska zgodba«. Predstavi ob 18 in 20.

CELJE: »UNION«: Ameriški barvni film: »Na Rivier«. Predstavi ob 18 in 20. — »DOM«: Angleški film: »Pikova dama«. Predstavi ob 18.15 in 20.15.

KRANJ: »STORZIC«: Italij. film: »Neveste se mudi«. Tednik. — Predstave ob 16, 18 in 20. — »SVOBODA«: Ameriški barvni film: »Charleyeva tetka«. Tednik. Predstavi ob 17 in 19.

PTUJ: Angleški film: »Kruta morje«.

KINO »ŠIŠKA«

Angleški film

ČRNI ČLOVEK

in tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

Takoj prodamo:

Osebn avtomobil »PAKARD« za 850.000 din.
 Osebn avtomobil »CITROEN« za 980.000 din.
 Osebn avtomobil »Ford Eifel« za 720.000 din.
 Tovorni 5-tonski »HENTSCHEL« z rezervnim dieselmotorjem v razstavljenem stanju za 1.500.000 din.
 Tovorni 5-tonski »FIAT« tipa 626 za 6.200.000 din.
 Stružnico »LÖWE« tipa DP 4 za serijsko delo za 990.000 din.
 Stroj za brušenje cilindrov osebnih avtomobilov za 950.000 din.
 Prikolico »OLIVER« za 375.000 din.
 Motor »ANSALDO« v razstavljenem stanju za 497.500 din.
 Avto-radio »BMW« za 60.000 din.
 Osebn avtomobili in tovorni »Fiat« so generalno popravljani. Državna podjetja se faktorja oprostijo!
»AVTOMEHANIKA« — Maribor — Partizanska 6
 Telefon 21-89

KUPIMO

diferencial znamke »ZIS« za 3 tone ali diferencial znamke »FORD« šesternik ali osmernik
RUDNIK RJAVEGA PREMOGA BANJA LUKA

»DUGA«

INDUSTRIJA BARV IN LAKOV BEOGRAD — VILINE VODE 6
 TELEFONI: 28-561, 28-347 IN 24-647
 POŠTNI PREDAL 723

bo sklepala pogodbe za svoje proizvode za leto 1955 v času od 6. do 25. decembra 1954

Proizvajamo:

FIRNEŽE — OLJNE BARVE — OLJNE LAKE — OLJNE EMAJLE (zunanje in notranje) — DURLINE — »OXYLIN«
 NITRO EMAJLE IN LAKE — EMAJLE, V PEČI SUSECE — SPIRITNE EMAJLE IN LAKE — KITE — RAZREDČILA SUHE BARVE (stenske in fasadne) — CINKOVO BELILO — BITUMENSKE BARVE — EMAJLE ZA VAGONE — REZISTINE — LAKE ZA USNJE (kazalske in nitro)

Ob enem obveščamo vse naše odjemalce, da v času od 26. decembra 1954 do 3. januarja 1955 zaradi inventure ne bomo izdajali blaga.

KEMIČNA INDUSTRIJA »ZORKA« — ŠABAC

OBVEŠČA VSE SVOJE CENJENE ODJEMALCE

DA BO SKLEPALA POGODBE

KAKOR SLEDI:

1. tehnične kemikalije od 10. do 25. decembra 1954.
2. sredstva za zaščito rastlin in umetna gnojila od 20. do 31. decembra 1954.

Pogodbe bomo sklepali v prostorih podjetja v Šabcu, in sicer neposredno z osebnim obiskom, ali posredno po pismenem potu.

KEMIČNA INDUSTRIJA »ZORKA« — ŠABAC
 TELEFON 207, 349

Prodaja strojev in naprav

DNE 16. DECEMBRA 1954 OB 9. URI BO LICITACIJSKA PRODAJA RAZNIH STROJEV IN NAPRAV SPODAJ OZNAČENIH DELOVNIH SPOSOBNOSTI:

1. BREZHIBNI STROJI — IZLOČENI IZ OBRATA:

vertikalni in horizontalni rezalni stroji, skobelniki, tračne žage za les, horizontalni in stebričasti vrtni stroji, stružnice, brusilni stroj za orodje, transformatorji na olje in suhi, šeping, stroj za upogibanje cevi, žaga za kovino, batna črpalka in centrifugalne črpalke, vagoneti 5-tonski za normalni tir, čevljarski šivalni stroj.

2. STROJI IN NAPRAVE — NEUPORABNI:

brusilni stroj za orodje — dvojni, steklenice za kisik, stružnice, kompresorji, cirkularna žaga za les, horizontalni vrtni stroj in stebričasti vrtni stroji itd.

3. RAZNI REPARACIJSKI STROJI IN NAPRAVE.

Vse potrebne informacije izvolite zahtevati na telefon 32 ali 94, lokalno 253. NA ZAHTEVO POSLJEMO SEZNAME.

LADJEDELNICA »ULJANIK« — PULA

2403

Bolnišnice in zdravstvene ustanove

Še v tem letu si nabavite

kvalitetni röntgenski aparat tipa

»MORAVA«

IZDELEK ZAVODA RR - NIŠ

POSLUŽITE SE TEHNIČNIH PREDNOSTI RÖNTGENSKEGA APARATA TIPA »MORAVA«, PRI CEMER BOŠTE ŠTEDILI TUDI SVOJA DEVIZNA SREDSTVA

ZAHTEVAJTE TAKOJ PROSPEKTE ZA RÖNTGENSKI APARAT TIPA »MORAVA« — IZDELEK ZAVODA RR — NIŠ

Zavodi RR — Niš — bodo v mesecu decembru letos

sklepali pogodbe za svoje proizvode za dobavo v letu 1955

ZAGOTOVITE SI PRAVOČASNO KAKOVOSTNE PROIZVODE ZAVODA RR - NIŠ

Roald Amundsen pripoveduje

Norveški raziskovalec Roald Amundsen (1872-1928) je bil prvi človek, ki je prispejal na Južni tečaj. Svoj cilj je dosegel 14. decembra 1911, pihal mesec dni pred kapitanom Scottom. O svoji odpravi na Južni tečaj pripoveduje takole:

Bili smo približno na 87° južne širine, od koder smo videli tudi ostali del zemlje na severovzhodu. Zrak je bil povsem čist in tako smo bili prepričani, da vidimo vso celino, kar je je moč videti s te točke. Tudi tokrat smo se zmotili. Tisti dan (4. decembra) smo bili prehodili pihali 20 milj in bili smo 10.100 čevljev nad morskovo višino. Vreme ni ostalo dolgo lepo. Že naslednjega dne je zapihal močan veter od severa in kmalu smo se znašli sredi snežnega meteža. Snežilo je tako močno, da nam je zastrel ves razgled in naš položaj se je močno poslabšal, vendar pa smo upali, da bomo cilj dosegli. In tako smo brez obotavljanja nadaljevali pot.

kako je vodil svojo odpravo na Južni tečaj

Tisti dan smo naleteli na nove ovire, na visoke, trde snežne zamele. Teško smo se prebijali skozi temboj, ker jih nismo pravočasno opazili. Človek je moral biti pravi akrobat, da se je obdržal na nogah, ker so bili nekateri zameti zelo visoki in strmi. Spoznali smo, da bo najbolje v takšnih okoliščinah spustiti Hansenove pse naprej. Večkrat seveda nismo mogli preprečiti, da bi se sani ne prevrnile. Na slabšem smo bili mi, ki smo hodili peš, vendar pa smo lahko vsaj videli pot pred seboj. Hodili smo po sledovih sani.

Hansen je zaslužil posebno pohvalo za vožnjo v takšnem vremenu in po tako neugodnih tleh. Zelo težko je poganjati eskimske pse, če ne vidiš niti nekaj korakov pred seboj. Hansen pa je vozil zelo spretno, držal pse čvrsto na vajetih, s kompasom pa sprotil določal smer. To je bilo zelo težko, ker je magnetna igla močno nihala. Ko smo naposled lahko opravili merjenje, smo ugotovili, da se je Hansen natančno držal smeri.

Vreme je bilo slabo tudi 6. decembra. Snežna odeja je bila debela, nebo in zemlja zastrta, nikamor nisi videl, in vendar smo hitro hodili naprej. Tisti dan smo prekoračili 88°, južne širine in se utaborili. Tisto noč nas je pričakovalo v šotoru veliko presenečenje. Domneval sem, da se čedalje bolj dvigamo, kar pa ni bilo res. Mislim, da bo vrelišče padlo, pa je zavrela voda natančno pri isti temperaturi kakor prejšnji dan. Ko sem naposled povedal, da smo prispeli na vrh gorske planote, je nastalo splošno veselje. Tudi naslednji dan se vreme ni bistveno spremenilo. Hodili smo proti jugu, in sicer precej hitro.

ČUDNO VEDENJE PSOV

Psi so morali vleči sani vkreber, kar jih je precej izčrpalo. Zato jim dnevni obrok pogosto iz suhega mesa in sadja ni zadostoval, da bi se najedli. Kar naprej so zahtevali, naj jim damo še kaj. V začetku so bili zadovoljni s smučarskimi vezmi, bičji, škornji itd. Ko smo opazili njihovo požrešnost, smo začeli paziti na svoje stvari. Kmalu nismo mogli več dobiti dodatne hrane. Tedaj so se lotili vezi na saneh in da jim nismo tega preprečili, bi bili razgrizli vse tako, da ne bi mogli nadaljevati poti. Zato smo vsak večer, ko smo se usta-

vili, zakopali sani v sneg. Na srečo psi naše zvijače niso opazili, sicer bi bili sneg razkopali. Eskimski psi so zelo požrešni. Kadar so lačni, požro vse, kar dobe pod zobe. Ogledali so nam tudi ebonitne konce smučarskih palic. Zabojev s hrano pa niso nikoli napadli.

KAKOR PO SPANJU

Psi so ležali alj pa se smukali okoli sani in vohali, kje bi dobili kaj za pod zobe. Večkrat so povohali tudi zaboje, v katerem smo imeli spravljene mesne in sadne pogače zanje. Nikoli pa niso poskusili dokopati se do njih. Brž ko pa je kdo dvignil pokrov, so psi takoj pritekli k zaboju, kjer pa so mirno čakali, da so dobili hrano.

Dopolodne se je začela na obzoru trgati debela siva zavesa megle in prvokrat po treh dneh smo lahko spet videli nekaj milj pred seboj. Zdelo se nam je, kakor da smo se prebudili iz spanja. Tako smo bili že vajeni mraka, da so nas bolele oči, ko se je začelo jasnit. Gornje zračne plasti pa so ostale neprozorne in tako nas sončni žarki niso dosegli. Zaman smo skušali ugotoviti poldnevno višino, da bi vedeli, kje smo. Pri 86° 47' južne širine nismo mogli opraviti merjenja, pa tudi vedeli nismo, kdaj nam bo to omogočeno. Pozneje vreme ni bilo nič kaj ugodno. Vzlic temu smo sklenili nadaljevati pot.

Britta je vrgla vrv in tako upostavila stik z domačimi tlemi. Nad 700 dni sama z možem na 10 m dolgi jadrnici, to je najboljša preizkušnja zakonskega življenja. Je rekla

S staro jadrnico 742 dni na morju

Topovi niso grmeli in zastave niso vihrale v pristanišču, ko sta švedska zakonca Stig in Britta Holmdahl odnana po 742 dneh vožnje po morju srečno priplula s svojo staro jadrnico v göteborgsko pristanišče. In vendar sta dosegla v zgodovini švedskega jadrništva športa največji uspeh. Čeprav ni bilo v pristanišču predstavnikov oblasti, vendar je sprejela množica prijateljev, sorodnikov in znancev pogumna zakonca zelo pristrčno, tako da sta dobila vsaj skromno zadoščenje za svoje napore.

Zakonca Holmdahl bosta napisala knjigo, v kateri bosta opisala vse, kar sta videla in doživela na vožnji po morju. Britta pripoveduje: »Dvakrat sva silvestrovala na morju in tudi desetletnico poroke sva praznovala na jadrnici, čeprav o »praznovanju« pravzaprav ne bi mogla govoriti. Prav takrat je namreč morje zagrinjala gosta megla, da sva imela polne roke dela. Toda takšni vmesni dogodki so naju le še bolj vzpodbujali k novim pustolovčinam. Brž ko dobiva predum za knjigo, ki jo bova napisala, nameravava takoj spet odjadrati na morje. Kdor se je zapisal morju, kogar je prevzela ta strast, se je ne more več odkrižati.«

»Najin zakon? Pred odhodom sva mislila, da se dobro poznava, saj sva bila poročena že osem let. Toda ti dve leti, ki sva ju preživela na jadrnici »Viking«, sta nama šele prav pokazali, kaj se pravi biti mož in žena. Sedem sto

dni na morju sama v majhni jadrnici, to je najboljši način, da se dva človeka v zakonu neločljivo poveže. Sedem sto dni na jadrnici, dolgi 10 m, sredi nepreglednih morskikh dalj, to zadostuje, da postanete vsi problemi majhni, da se dva človeka dobro spoznata in zblížata.«

Zakonca Holmdahl sta pisala na vožnji dnevniki. V njem je za beleženo, da sta preživela na odprtem morju 275 dni in 255 noči. Doživela sta 25 viharnih noči, ko sta morala biti ves čas na krovu. V mirnih nočeh pa sta krmilo privzela, snela jadra, in počivala v kajuti. Njuna jadrnica je plula s hitrostjo približno 5 vozlov na uro.

ZA DOBRO VOLJO PRISTEN ANGLEZ

Neki Američan, ki že dolga leta preživlja počitnice v Angliji, je postal tako velik prijatelj Angležev, da je sklenil preseliti se v Veliko Britanijo in se posem živeti v angleške razmere. Zato je šel nekoč k splošno znanemu krojaču v Regent Streetu in naročil obleko pravega londonskega kroja. »Kaj se potrebuje, da bi bil tudi na zunaj posem podoben Angležu?« je vprašal krojača. »Zataknete si v gumnico še rdečo rožo in nosite tri klubke,« mu je odgovoril krojač. Američan je storil tako. Čez nekaj dni pa je spet prišel h krojaču in vprašal: »Zdi se mi, da mi še meraj nekaj manjka. Povejte mi, kaj?« »Seveda,« je odgovoril krojač, »predvsem morate imeti dežnik in nositi ga morate pod desno pazduho.« Američan se je ravnal tudi po tem nasvetu. Stopil je pred zrcalo in se zjokal. »Kaj pa vam je, gospod?« je vprašal krojač ozuplo. »Ali vam kaj manjka?« »O, jaz nesrečnik,« je iztvel Američan, »da smo morali izgubiti Indijo in Sueski prekop!«

KONČNO NA SEDLU PLANOTE

Čeprav nismo imeli niti najmanjšega razgleda, so nam instrumenti pokazali, da smo prehodili blizu 25 milj. Hipsometer je zabeležil 11.070 čevljev, nadmorske višine.

Stari državniki na krmilu

Dobrih, izkušenih in razgledanih krmarjev držav je na svetu malo

Mnoge dežele vodijo možje, ki bi bili kot uradniki, učitelji ali pripadniki kakega drugega poklica že

hodni svet. Nekega dne pa se bo moral svet sprijazniti z mislijo, da ga ni več. Življenje, kakršno je imel Churchill v zadnjih 15 letih, bi bilo izčrpalo tudi mladega moža, kaj šele 80 let starega! In vendar mu še zdaj ne pravoščejo počitka oziroma boljše rečeno, si ga ne privoščijo sam. Značilna poteza vseh državnikov na stara leta, tudi največjih in najbolj razgledanih je, da hočejo ostati nepogrešljivi, da se nečjejo sprijazniti z mislijo, da so stari in da bi se morali umakniti mlajšim. S slepo zagrizenostjo se upirajo naravnim zakonom, ki se jim vsak obrtnik ali uradnik ukloni brez slehernega odpora, ker je to samo po sebi razumljivo. Redki so primeri, da bi vodilni državnik ali politik določil svojega naslednika in se mu umaknil.

Konrad Adenauer

zdravnaj upokojeni. Dobrih, izkušenih in razgledanih državnikov in politikov je na svetu malo. Zato pa tudi ni mogoče, da bi odločala o dolgotrajnih njihovega dela starost, da bi odložili državne posle samo zato, ker so v letih, ko bi bili sicer že upokojeni. Tako morajo delati, dokler povsem ne omagajo ali celo do smrti. Malo je vodilnih politikov in državnikov, ki preživijo zadnja leta svojega življenja v miru. Večina konča svojo življenjsko pot za pisalno mizo, med govorom ali pa v bolnišnici, kamor jih pripeljejo naravnost iz uradnih prostorov.

Winston Churchill je star že 80 let, vendar pa je še osebnost, ki je ne bi lahko pogrešil ne angleški imperij, ne Evropa, pa tudi ne za-

Churchill ne bo imel enakovrednega naslednika, saj ni drugega angleškega politika njegovega kova. Tudi v Zahodni Nemčiji ni nikogar, ki bi lahko zamenjal Adenauerja. Nima ga ne CDU, ne Socialistična stranka. Nasprotno, »stare bonnski lisjak,« ki mu je že 78 let, je nalašč zbral okrog sebe ljudi srednjih sposobnosti. Imeti hoče proste roke in preveč je častihlepen, da bi se umaknil komurkoli, dokler je še pri močeh. Vprašanje je samo, kdo bo vodil nemško politiko, ko bo moral Adenauer odločiti državniške posle.

Podoben je položaj tudi v drugih evropskih deželah. Kar pogledjmo Grčijo. V osmih letih je imela 26 vlad. Ministrski predsednik in ministri so prihajali in odhajali. Nobeden ni bil dovolj močan, da bi zagotovil deželni politično stabil-

nost in gospodarski napredek. Šele v novembru 1952 so se spomnili starega maršala Papagosa in mu kot 70 letnemu starcu zaupali vodstvo države. In niso se zmotili. Stari oficir uživa zdaj v Grčiji zelo velik ugled. Povsod govore o »Papagosovem čudežu.« Grčija pa nima drugega politika in državnika, ki bi lahko zamenjal Papagosa. Isto velja za portugalskega diktatorja Salazarja in za španskega diktatorja Franca, ki se bližata letom, ko jima bodo moči odpovedale. Smrt »starega Evropejca« De Gasperija je zapustila v Italiji vrzel, ki jo bo težko zapolniti.

Predsedniki večine evropskih držav so že zelo stari. Naj omenimo samo nekatere: Einaudi je star 80 let, prof. Heuss 70 let, Theodor Körner 81 let. Svet pa se bo moral prej ali slej sprijazniti z mislijo, da bo živel in napredoval tudi brez mož, kakršni so Churchill, Adenauer ali Eisenhower.

Winston Churchill

»Lahko mi verjamete, gospa, da v zadnji škatli tamle zgoraj ni čevljev, marveč tablete za utrditev živcev, namenjene izčrpanim prodajalkam.«

Hotel VICKI BAUM
ROMAN Šangaj

Ze se je razklana dežela znova razcepila. Sramota vsiljene mirovne pogodbe je mnogim razjedla in sežgala dušo in zaničevali so novo vlado, ki je tako močno želela prijateljstvo sovražnikov, da je spravila v žep vse nezasužene žalitve.

Borili so se žilavo, hrabro in sami, toda zmagovalci s premaganci niso imeli usmiljenja, v zasledene kraje so prišli zamorski vojaki in izkrjavili, sestradani nemški narod se je moral ponižati, da bi dosegel mir. Polovica naroda ni bila vneta za novo svobodo, že v začetku bolešno svobodo — zunanji svet pa ni storil ničesar, da bi pomagal tej svobodi naprej.

Ko se je doktor Hain povezal z delavskim svetom, ni mislil na nobeno korist — saj ni bil oportunist, bil je samo mož, ki se je pustil gnati. Kljub temu mu je prinesla ta zveza položaj v Berlinu, potem ko je postal Max Lillien državni tajnik. Kot glavni kirurg Charlottenske bolnišnice je začel svojo kariero, ki ga je kmalu potisnila v prvo vrsto. »Zid si je pa dobro postlal,« so govorili mnogi za njegovim hrbtom.

Hainovi so najprej najeli, potem pa kupili vilo v Grunevaldu, stoječo na lepem kraju ob jezercu, z vrhom in peščenim prostorom, kjer se je lahko mali Roland igral. Ob sredah zvečer so zdaj namesto šušmarskih sonat igrali komorno glasbo, igrali pa so glasbeniki državne Opere; Irena je nosila biserno ogrlico okrog nežnega vratu. Bila je izredna sreča, da se ljubezen med Emanue-

lom in njegovo ženo ni obrabila, da ni zvedenela, kakor se rado zgodi v zakonskem življenju. Tako bi bil doktor Hain v delu, uspehih in blaginji popolnoma srečen človek, da ga ni skrbelo, čedalje bolj skrbelo, kaj bo z njegovim sinom.

Roland je bil čedalje lepši, tako izreden otrok, da je mnogim ljudem kar sapo zaprilo, ko so ga videli prvokrat. Emanuel je bil navezan na tega otroka s silo, v kateri je bilo nekaj telesnega, skoraj tako, kakor je bil navezan na Ireno. Toda Roland mu je ostal odmaknjen in tuj, kakor da sta ga prvi dve leti življenja brez očeta za zmeraj pustili samega. Rodil se je z zelo občutljivimi živci, zmeraj je bil pripravljen na jok, bal se je tisočerihi vsakdanjih reči. Tako ga nikoli niso mogli navaditi, da bi spal v temni sobi; bljuval je od strahu, dobil je vročino, zavijal je oči kakor v krčih. Tudi zastrta luč ni zadostovala, zahteval je polno luč, vse električne žarnice so morale biti prižgane, in v trenutku, ko so jih hoteli ugasiti, se je zbudil.

Emanuel bi se bil rad s trdoto boril proti temu, toda Rolandova vzgoja je bila edirata točka, v kateri mu je Irena ugovarjala. Roland je bil njen otrok, zmeraj sta kaj snovala, iz otroške sobe je bilo slišati šušljanje in pritažen smeh. Premikala sta predmete, zvonec je pel, obleka je drsela po tleh. Če je vstopil Emanuel, da bi se udeležil zabave, sta obmolnila in zavedaj se krivde potisnila igranje v kot. Potrpljenje, ki so ga zahtevala Rolandove malice, je bilo neskončno. Pripovedovali sta mu morala zgodbe, angela varuha, ki je baje sedel na drevesu pod oknom, sta morala rotiti, naj gleda, medvedek se je udeleževal malice. Irena je prosila, jokala in tarnala, preden je pripravila Rolanda do tega, da je vzel v usta nekaj griljajev. Nov ples je nastal, če je bilo treba iti spat. Dokler je bil Roland majhen, ga nista razumela, ko pa mu je bilo devet in deset let in ko se je že znal izražati, tedaj je Ireni zaupal, da se boji svojih sanj. »Sanjajo se mi tako strašne reči,« je dejal, toda več ni mogla spraviti iz njega. In tako si Irena ni pustila vzeti pravice, da je velikega fanta uspavala. Sedela je pri njegovi postelji, on pa si je navijal šop njenih las

okrog prsta in samo tako je lahko zaspal. Irena je čakala pod polno gorečo lučjo, dokler ni trdno zaspal — šele potem si je upala živeti svoj lastni večer.

Doktor Hain se je zatekel po nasvet in pomoč k psihoanalizi, ne da bi dosegel pravi uspeh. Spoznati stanje in njegove korenine se zdalec ni pomenilo jih tudi ozdraviti. Kot kirurgu, čigar pot je opravljal jasna, čista dela, mu erostranske miselne poti psihološke analize tudi niso bile nič kaj po volji. In tako je predpisal spornu ribje olje in čist zrak.

»Vojni otrok,« je dejala Irena. Mislila je na noč v divjem diranju v Bruslju, kjer ga je spočela, mislila je na hudo uro, ko se je rodil in na mesece strahu, ko ga je nosila in dojila. Sicer pa je bil Roland večji in močnejši od večine otrok iz časov lakote in izredno nadarjen za vse vrste športa. Najboljši telovadev v gimnaziji, najhitrejši in najvztrajnejši plavalec na Grunewaldskih jezerih in teniški igralec, iz katerega je hotel napraviti klubski trener svetovnega prvaka. Avto, ki so ga takrat kupili, je znal šofirati, ne da bi mu bilo treba šofiranje pojasniti, in v šoli je bil v zgodovini najboljši, čeprav je v vseh drugih predmetih odpovedoval iz njegovega duha in duhovitosti pa je vela skepsa, kar je bilo pri otroku čudno.

Doktor Hain bi bil rad imel še več otrok, toda kazno je bil, da je dala Irena v tem edinem lepem in svojevrstnem otroku iz sebe vso razmnoževalno moč. V tem času njunega zakona se je zgodilo, da je prišel v hišo Kurt Planke kot dobrodošel Rolandov tovariš. V čudnih okoliščinah je doktor Hain spet srečal svojega feldvebla. Sodilo je med dolžnosti njegovega poklica, da je razkopal zoval medicincem svoje operacije, in tako je nekega jutra operiral žolčne kamne v zelo zamotanem primeru. Čeprav je bila to zgodnja kirurška spretnost, je vendar čutil pri vsaki operaciji enako veselje spriči čistega dela. Ko je stopil Hain v operacijsko dvorano, je bil mož, ki naj bi ga operiral, že narkotiziran in pokrit z belimi rjuhami, pod katerimi je bilo videti samo košček telesa, pravljenega za rez.

MALI LEKSIKON

Kakšen je bil prvotni pomen besede enciklopedija?

V kateri srbski vasi so malone vsi prebivalci po poklicu vodnjakariji?

Vasica Lazarevac v jadranskom okraju slovi po tem, da so malone vsi njeni prebivalci vodnjakariji. V polotni sezoni se Lazarevčani razkrope po vsej Toplici in kopajo vodnjake. V tem so pravi mojstri. Grod je izdelujejo sami. Imajo tudi nekakšno vrstno napravo, s katerimi preiskujejo zemljo, iščejo talno vodo. Zanimivo je, da ta obrt v novejšem času ne propada, kakor druge stare obrti, denimo lončarstvo, preprogarstvo, izdelovanje preprog itd. Ta obrt namreč v naši državi še ni našla zamone, zlasti pa še ni prodrla v vse kraje.

Beseda enciklopedija pomeni zdaj skupaj znanstvenih dogodkov, zgodovinskih podatkov, važnih za kulturo in civilizacijo, ter raznih zanimivih, priložnostnih podatkov sploh. Prvokristalni pomen. Stari Grki so drugačen pomen. Stari Grki so imenovali enciklopedijo skupaj znanja in izobrazbe, potrebne mlademu človeku, preden se posveti kakoli določeni stroki in se odloči za življenjski poklic. Beseda enciklopedija je torej pomenila pri starih Grkih splošno izobrazbo.